REDACŢIUNEA.
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi a următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Nax. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppeliks Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr.
— Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminecă 53)

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 288.—Anul LXIII. Braşov, Duminecă 31 Decemvrie. 1900.

Din causa sfintei sĕrbătorĭ de Lunĭ, Sf. Vasilie, diarul nu va apăré până Marţĭ séra.

In pragul anului nou.

Erăşĭ sĕ împlinesce o bucată din vremile, ce ne cârmuesc. Anul 1900 se va rostogoli şi el peste puţine ore în noianul trecutului şi cu el dispare tot-odată un veac, pe care cei-ce au trăit în el erau mândri numindu-l veacul deşteptării popórelor, al luminii şi al civilisaţiunei.

Acest secul a fost şi pentru sórtea nóstră, a Românilor de pretutindenĭ, mai bun şi mai drept, decât seculele de mai înainte, căcĭ nĭ-a trezit din somnul cel de mórte, din jugul şi impilările, în care ne băgase pĕcatele trecutului nostru şi vitregele vremurĭ, ce s'au descărcat peste capetele nóstre aicĭ la porţile Orientului, şi redeşteptând în noi consciinţa originei nóstre latine, ni-a arătat marea menire, ce o avem în concertul popórelor Europei ca naţiune română.

De-odată cu desgroparea comórei nepreţuite a limbei şi literaturei nóstre, veacul al nouĕ-spre-decelea nĭ-a dat prilej a face sĕ se valoreze din nou talanţii. iubirea de neam şi eroismul poporului nostru, moştenit din timpurile străvechĭ.

Lumea a început sĕ ne cunóscă, şi astădĭ, când trecem în vécul nou, avem mângăerea şi bucuria, că, deşi luptele şi jertfele prestate pe altarul naţiunei şi al patriei nóstre nu ni-au adus încă împlinirea dreptelor nóstre aşteptărĭ şi nisuinţe, totuşĭ păşim pe pragul seculului al doue-decilea cu convingerea că astădĭ numele de Român este cunoscut în lume şi că nimenĭ nu se mai póte îndoi, că pe lângă cele multe popóre, carĭ aspiră la o viaţă démnă naţională, avem şi noi Românii din Transilvania, Bănat şi Ţéra ungurésca un drept la esistenţa şi libertatea naţională.

Numai de curênd am serbat aniversarea semicentenară a inaugurării luptelor şi stăruinţelor nóstre naţionale pentru a-ne câştiga o posiţiune egal îndreptăţită alăturĭ cu popórele monarchiei în care trăim.

Momente marĭ şi înălţătóre de patriotism, de însufleţire naţională, de abnegare şi de eroism trec pe dinaintea ochilor noştri reprivind la acésta epocă de lupte.

Ceea-ce avem adĭ, de ceea-ce ne putem bucura în urma progreselor, ce le-a făcut poporul nostru în mĕsură mai mare orĭ mai mică, avem sĕ mulţămim numai şi numai acelor virtuţĭ ale înaintaşilor noştri; avem sĕ mulţămim numai însufleţirii lor, lăpĕdării lor de sine, inimei lor generóse, curagiului şi bărbăţiei lor.

Pe umerii înflăcăraţilor apostolĭ ai românismului s'au ridicat generaţiunile mai nouĕ şi acestea n'ar trebui sĕ uite, că ceea-ce pot numi adĭ a lor ca Românĭ, limba, literatura şi tóte instituţiunile de cultură naţională, de care se bucură adĭ, au eşit ca aurul din văpaia aceea sfântă a iubirii de neam.

Au decĭ o datoriă mare de împlinit pentru a face sĕ se mărésca şi sĕ se înmulţésca bunurile, de care i-au făcut părtaşĭ vechia generaţiune; trebue sĕ se călăuzésca în toţĭ paşii şi în tóte întreprinderile lor de acelaşĭ puternic zel naţional, de care a fost condusă ea, de acelaşĭ curat zel naţional, care n'a întrat nicĭ-odată la nicĭ o tocmélă şi n'a şovăit nicĭ o clipită în calea pentru ajungerea măreţului scop.

Cum îşĭ înţelege însĕ generaţia de adĭ acésta datoriă naţională?

Intêmplările anului 1900 ne spun multe, prea multe, ce nu pot sĕ fiă spre liniştirea nóstră acum când întrăm în anul nou. In loc de avêntul cel mare, care a strîns legăturile frăţiei între noi şi a făcut cu putinţă sĕ dobêndim ceea-ce am dobêndit şi ceea-ce mai păstrăm astădĭ, cu tóte adversităţile timpului, vedem micile patimĭ, invidii şi îngâmfărĭ, ameninţând, ca buruiana, curăţenia agrilor muncei nóstre naţionale; în loc de iubirea şi sinceritatea, care a dat impuls viu încrederei între fraţĭ şi a întărit legăturile lor, vedem lăţindu-se ca o adevĕrată filoxeră între cărturarii noştri făţărnicia şi neîncrederea.

Nu mai este dragostea, pietatea şi respectul de odinióră între fraţĭ. Par'că trăim într'o lume 'ntórsă, în care capul a ajuns la códă, când puii vor sĕ fie mai cuminte decât cloşca.

Aceste sunt semnele unei stărĭ de lucrurĭ nefirescĭ. Firea pretinde, ca la orĭ-ce organism, şi la organismul unui popor, ca capul sĕ fiă de asupra, sĕ fiă tot-déuna limpede, sĕ dirigeze în tóte cu minte ageră şi cu judecată esperimentată. Când ajung şórecii sĕ jóce pe masă stă rĕu lucrul cu conducerea casei.

Noi Românii nu numai că n'avem un privilegiu de a dice „ca la noi la nimenea“, dér dinpotrivă starea nóstră asuprită ne silesce de a desfăşura o abnegare îndoită şi întreită şi de a-ne supune unei ordine de fier, care sĕ facă cu putinţă a-ne valora în primul rênd tocmai prin concentrarea tuturor puterilor nóstre.

Autoritatea trebue sĕ se restabilésca în sînul nostru dela Tisa până'n Carpaţĭ, căcĭ fără de acésta ne vom pierde în frecărĭ şi certe de nimica. Marele ideal naţional trebue sĕ ne lucésca în cale cu putere mai mare şi iresistibilă.

De aceea se cere ca şi conducerea nóstră sĕ fiă neîntrerupt la înălţimea acestui ideal, cum a fost tot-déuna, când ne-am luptat şi am invins.

Dare-ar Dumnedeu ca anul ce vine sĕ ne lumineze minţile ca sĕ ne regăsim firul, care sĕ ne îndrepteze şi sĕ ne unésca faptele pentru binele naţiunei. Acésta o dorim fiăcăruia şi tuturor, urându-le an nou fericit!

Revista politică.

Nicĭ acum la încheierea unui an de lupte şi stăruinţe şi când vécul de care ne despărţim trece şi el în rêndul celor apuse, făcênd loc altui veac nou, nu ne vedem puşĭ în posiţiunea de a înregistra la acest loc fapte şi întêmplărĭ, carĭ sĕ ne dea nădejde, că adversarii noştri naţionalĭ îşĭ vor schimba gândul lor faţă de noi. Spiritul rĕsbunător, ce l'a deşteptat şi hrănit aprópe un pătrar de veac sistemul politic înaugurat de Tisza şi urmat cu fidelitate de ucenicul sĕu Banffy, spirit şi sistem duşman libertăţii, drepturilor şi desvoltării nóstre naţionale, şĭ-a jucat şi-şĭ jócă rolul sĕu stricăcios şi sub aşa poreclita eră a „legii, dreptului şi dreptăţii“. *Nu s'a schimbat nimic în bine* pentru noi dela venirea la putere a lui Szell, ba pretinsa schimbare de direcţiune prin înlocuirea lui Banffy cu Szell, nĭ-a întărit dór' şi mai mult în convingerea, că Maghiarii sunt încă departe, fórte departe de a părăsi planul lor de distrugere a naţionalităţilor nemaghiare.

Nimĕnui dintre adversarii naţionalităţii nóstre, nicĭ lui Szell, nicĭ altuia, nu li-au trecut şi nu le trece prin gând de aşĭ schimba atitudinea lor politică faţă cu noi Românii. Dovadă mai próspĕtă avem în privinţa acésta în faimósa adresă a Sĕcuilor din Treiscaune, care fiind pusă în discusiune în adunările representanţelor comitatense, majorităţile artificiale maghiare au întêmpinat cu bucuriă propunerea secuésca de a-se desfiinţa legea naţionalităţilor. Mai în urmă s'a întêmplat acésta în congregaţia comitatului Sătmar, unde luând cuvêntul şi un membru român, care a combătut — pe cum arătăm mai jos — propunerea comisiunei permanente, el fu aspru certat de îngâmfatul fişpan, ér majoritatea membrilor maghiarĭ au decis după gustul Sĕcuilor din Treiscaune.

*

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Din alte vremurĭ.

Amintirĭ.

Cine póte rĕmâné nepăsător în préjma acestor sĕrbătorĭ şi nu-şĭ întrerupe bucuros avêntul gândurilor lăsându-se sĕ se piardă o clipă în lumea copilăriei? Cine nu se simte re'ntinerit, când în jurul unei mese, într'un cerc de prietenĭ, povara presentului dispare ca sĕ-i ia locul diferitele întêmplărĭ naive şi nevinovate ale trecutului, carĭ acum privite prin ceaţa vremurilor par aşa de frumóse. Ce inimă nu tresare înduioşată la amintirea cucernicei sfinţenii dimprejurul vetrei părintescĭ, mai ales, când rĕtăcit în vre-un colţ de lume singurătatea îţĭ şoptesce de cei ce 'ţi sunt dragĭ şi, pe carĭ 'i-ai lăsat póte pentru tot-déuna în cine scie ce parte a pământului?

Sunt nespus de înduioşĕtóre momentele acestea, când îţĭ vin în minte privirile bine-voitóre ale mamei séu desmierdările vre-unui bunic încăruntit de vreme. Cu ochiĭ lacomĭ, cu sufletul sfîrşit de dor sorbĭ acéstă primăvară a vieţiĭ în care e îngropat tot ce e mai sfânt în lume; visurĭ, duioşiă, iubire, emoţii nevinovate, pe carĭ n'ai sĕ le mai întêlnescĭ nicĭ-odată.

Şi cât e de dureros când nicĭ pe acestea n'ai putut sĕ le guştĭ în voie. Sórtea ţi-le-a purtat pe dinainte numai un moment ca şi când ţi-ar da cineva c'o flóre pe la nas, dicêndu-ţĭ: „mirósă“, şi când sĕ te bucurĭ de parfumul esalat, s'a dus pentru tot-déuna şĭ-ai rĕmas cu ochiĭ pierduţĭ în gol şi cu dorul în suflet. Aşa şi cu vremurile frumóse ale copilăriei. Când sĕ le guştĭ farmecul, sórtea te-a smuls din mijlocul lor, te-a aruncat în lume lăsându-te strĕin şi vecĭnic cu dorul de ele.

De aceea când împrejurările vieţiĭ te fac sĕ ţi-le aducĭ aminte, te simţĭ copleşit de dor mai strĕin decât cum eştĭ şi eştĭ fericit de te poţĭ retrage într'un colţ sĕ verşĭ o lacrimă.

Era în séra de Moş-Ajun. De vre-o 24 de césurĭ ningea într'una. Săniile bîjbăiau pe stradă şi sunetul zurgalăilor îţĭ dădeau impresiă, că eştĭ afară pe câmp deschis, la aer liber. Trecĕtorii cu capul vîrît în gulerul paltónelor se isbeau unul de altul. Era nespus de frumos sĕ te plimbĭ pe vremea asta, căcĭ aprópe la fie-care pas vedeai ceva nou, care de multe-orĭ te făcea sĕ rîdĭ. Icĭ o fetişóră de lumea nouă, voind sĕ facă loc unei venerabile dame se dădea la marginea poteciĭ şi aşa mai fără voiă îşĭ îngropa piciorușul delicat în zăpadă până la genunchĭ. Dincolo un tînĕr sclivisit, care zărise pe nevasta advocatului X, că vine din partea opusă şi, după care scârţăia de vre-o câteva lunĭ, îşĭ lua un aer imposant de cavaler stupid, şi tocmai când era în faţa ei aluneca de.... emoţii pe semne. Mai încolo un poet cu reputaţiă simbolistă, ameţit de vălmăşagul gândurilor se abătea din cărare şi se pomenea înotând prin zăpadă. Cine scie póte îşĭ căuta simbolul. Era interesant un moşnég, care venea cu capra de lemne în spinare nepăsător ca un critic şi rece ca un actor dela opera română într'o scenă pasionantă.

Avea nisce cisme marĭ şĭ-o căciulă al cărui vêrf ţuguiat se perdea ca un turn de biserică în înălţimea sferelor ideale. Nu făcea loc nimĕrui, şi gârbov trecea pe lângă toţĭ, adecă drept vorbind, toţĭ treceau gârbovĭ pe lângă el, de témă sĕ nu-şĭ spargă capul de capră. Ce-i păsa lui de lumea asta! Ce-i păsa de frigul, care-i împodobise mustăţile cu sloiurĭ de ghiaţă? In sufletul lui era cald, era bine şi se simţia fericit póte făcêndu-şĭ socotéla, numĕrând franc cu franc până la cincĭ. Cincĭ francĭ pe di şi mâncare! Are sĕ-şĭ umple casa de bucuriă şi are sĕ petrécă un Crăciun sĕ se ducă vestea.

Şi visa..., visa bĕtrânul şi în visul lui nu-i păsa de nimic. Dér, după cum se întêmplă aprópe tot-déuna, când e visul mai dulce atuncĭ îşĭ bagă viaţa asta ticălósă códa, şi din culmea dealului te trezescĭ în vale; aşa şi bĕtrânul se pomenì ghem în zăpadă. Nisce ştrengarĭ de copiĭ îi traseră o piedecă straşnică şĭ-o ştерseră pe-o stradă laterală, rîdênd pe 'nfundate.

Era un ceas aprópe de când mergeam. Mĕ depărtasem de centru şi prin pustiul unei mahalale îmĭ purtam gândurile plictisit.

Mergeam la masă. Mĭ-era fóme de nu mai vedeam drumul. Strada era mórtă şi din depărtare în depărtare prin geamurile aburite se proecta în stradă pe zăpadă lumina sĕrăcăciósă a lămpilor din prăvălii.

Nu numai în partea de dincolo, ci şi în partea de dincóce a monarchiei atenţiunea cercurilor politice este îndreptată adĭ asupra *alegerilor din Austria*, de vreme-ce dela viitorul parlament austriac eşit din aceste alegerĭ, atêrnă o sumă de cestiunĭ importante de stat şi în primul rênd sórtea pactului austro-ungar şi a dualismului în genere. Din resultatul de până acum al alegerilor se póte deja constata, că situaţiunea în Austria are sĕ fiă pe viitor schimbată cu desĕvîrşire în sens nefavorabil speranţelor guvernului Koeber. Din lupta electorală a reuşit pretutindenĭ victorios curentul naţionalist radical nu numai la Germanĭ, ci şi la celelalte seminţii de popóre, carĭ compun Austria. Incât pentru partide, creştinii-socialĭ au suferit înfrângerĭ neaşteptate faţă cu social-democraţii şi cu partida radicală a lui Schönerer. O lovitură şi mai mare li-s'a dat însĕ celor din partida poporală germană catolică, al cărei membru conducĕtor şi sufletul partidei, Br. Dipauli, a cădut în vechiul sĕu cerc electoral faţă cu candidatul partidei lui Schönerer. Cehii tinerĭ încă au suferit icĭ colo înfrângerĭ. Aliaţii de odinióră ai Cehilor, Polonii au eşit cei mai întăriţĭ din alegerĭ. Se dice deja de pe acum, că în viitorul parlament ei vor avé rolul de conducĕtorĭ. Germanii liberalĭ încă au pierdut câte-va mandate.

*

Din *Serbia* vine o scire de sensaţiă, care desminte în mod cât se póte mai vĕdit svonurile, ce s'au fost rĕspândit cu privire la împăcarea ex-regelui *Milan* cu fiiul sĕu regele *Alesandru*. Étă de ce e vorba: Poliţia din Belgrad a confiscat dilele trecute mai multe mii de esemplare dintr'o proclamaţiă, pe care o adresase Milan cătră Sêrbĭ. In proclamaţia acésta fostul rege sêrbesc dice:

„Sêrbilor! cu prilejul începutului unui veac nou, între locuitorii Serbiei numai un principiu trebue sĕ domnéscă: *a-se rescula în potriva regimului de adĭ*, care s'a pus aşa de mult în contradicere cu tradiţiunile patriotice. Nu alegeţĭ mijlócele, findcă nicĭ conducĕtorii de adĭ nu le aleg în ajungerea scopului lor. Acest scop final însĕ nu este altul, decât a da Serbia pe mâna unei puterĭ strĕine. Vai voue, décă din laşitate orĭ nepăsare aţĭ purta şi mai departe lanţul, care vĕ ţine încătuşaţĭ şi vĕ despóie de libertatea acţiunei. Cătuşile acestea vor fi din di în di tot mai grele. Scuturaţi-le déră fără de-a vĕ mai gândi mult! Migirea noului veac sĕ fiă pentru voi semnul rescumpĕrării. Nu alegeţĭ arma în contra acelora, carĭ duc orbesce ţéra în prăpastiă. Eu tot-déuna voiŭ fi gata ca la cel mai mic sĕmn sĕ fiu la voi. Locul meu va fi acolo unde pericul e mai mare.—*Milan*".

Afară de acésta s'a mai descoperit, că aderenţii lui Milan rĕspândesc scrisorĭ autografe de ale acestuia, în care armata e provocată la *revoluţiă*, dicênd, că armata e pe calea descompunerii şi că numai o lovitură de stat o mai póte mântui. Intre popor se împart chipurĭ, representând pe principele Nichita al Muntenegrului intrând în Belgrad în fruntea unei armate rusescĭ. La spatele lui stă un călĕu c'un paloş, pe care se póte ceti inscripţia: „darul Ţarului". Dinaintea lui stă însĕ Milan cu sabia trasă apĕrând emble[illegible] Serbiei, tóte aceste simbolisând, că numai Milan póte sĕ mântuéscă Serbia. C'un cuvênt Milan a pus tóte în lucrare, ca sĕ-şĭ pregătéscă reîntórcerea sa acasă — dér fără folos, căcĭ adĭ abia décă-1 mai ascultă cine-va în Serbia.

*

Intre *Turcia şi Grecia* decurge de cât-va timp o luptă diplomatică destul de încordată. Cu ocasia rĕsboiului turco-grec, Turcia a anulat convenţia consulară cu Grecia. După încheierea păcii, guvernul grecesc a cerut restabilirea convenţiunei consulare, ceea-ce Pórta otomană a refusat până acum. Atuncĭ guvernul grecesc a redactat un memorand asupra acestei cestiunĭ, pe care l'a trimis tuturor representanţilor marilor puterĭ europene din Constantinopol. Ambasadorii s'au întrunit şi au redactat o notă comună, pe care au înaintat'o Porţii împreună cu memorandul Greciei. După un restimp destul de lung, Turcia a respuns nu numai notei colective a marilor puterĭ, dér şi memorandului grecesc, arătând, că ea nu póte restabili starea de lucrurĭ dinainte de începutul rĕsboiului. Dér atât Turcia, cât şi Grecia primind arbitragiul ambasadorilor din Constantinopol în acéstă cestiune, aceştia se vor întruni din nou spre a discuta cestiunea şi a aduce o hotărîre.

*

După cum am dis în revista numĕrului trecut, în *China* lucrurile stau cam pace. O telegramă din Peking spune, că acum s'ar fi resfirat orĭce îndoială la curtea chinesă cu privire la condiţiunile de pace puse de puterĭ şi se sperézá, că peste câte-va dile representanţii Chinei vor iscăli procesul verbal, prin care se vor primi definitiv condiţiunile de pace.

Cu tóte acestea curtea chinesă, care se află în Singanfu, neîncredênd du-se în prospectele păcii, ţine mereu în jurul sĕu o armată de 85.000 ómenĭ, provĕdută cu arme moderne. Poporaţiunea chinesă de acolo e fórte amărîtă în contra strĕinilor. Ea crede, că într'o luptă deschisă Chinesii ar fi în stare sĕ stea faţă cu armatele aliate, ba chiar sĕ le şi învingă.

Revisuirea legii naţionalităţilor.

Faimósa adresă secuéscă, în care se cere delăturarea, respective modificarea legii naţionalităţilor, a venit în discusiune şi în congregaţia comitatului *Sătmar*, ţinută alaltă-erĭ în *Careii-marĭ*. După un raport telegrafic al foilor unguréscĭ, comisiunea permanentă a înaintat congregaţiei adresa din Treiscaune însoţind-o c'o motivare părtinitóre. La acésta membrul român Constantin *Lucaciu* a propus, ca adresa sĕ fiă simplu luată spre sciinţă şi s'a provocat la faptul, că Românii nu sunt împărtăşiţĭ de aceeaşĭ tractare ca Maghiarii în Ungaria. Fişpanul preşedinte s'a înfuriat rĕu de acésta modestă observare şi, cum dic foile unguréscĭ, a respins „însinuările" d-lui Lucaciu. La urmă înţelepţii „patrioţĭ" din Sătmar au decis, sĕ înainteze şi ei dietei o adresă de felul celei din Treiscaune.

Patria e „salvată".

Rĕsboiul din Africa sudică.

Ceea-ce se petrece adĭ în Africa sudică atrage cu drept cuvênt luarea aminte a lumii întregĭ. De un an şi aprópe trei lunĭ de dile puternica împĕrăţiă a Angliei se rĕsboesce cu micul, dér vitézul popor al Burilor; sute de mii de soldaţĭ a trimis ea împotriva a o mână de ómenĭ aşa-dicênd; a jertfit decĭ de mii de vieţĭ, a cheltuit miliarde, şi totuşĭ scopul nu şi l'a ajuns, căcĭ Burii sunt departe de a fi înfrânţĭ. Statele bure, Oranje şi Transvaal, au fost, ce-i drept, cutropite de oştirile englese, oraşe înfloritóre au fost prădate, sate şi cătune pustiite de flacăra necruţătóre a rĕsboiului, şi totuşĭ Burii nu sunt învinşĭ. Se pare din contră, că puterea lor de împotrivire este adĭ tot aşa de mare ca la începutul sângeróselor lupte din văile şi munţii Natalului şi ai Transvaalului, când leul britanic suferia loviturĭ dilnice şi falnicele armate ale Albionului erau frânte şi zeciuite, de ţi-se făcea milă de ele. Bag'séma a fost dat ca vécul, ce cade în adêncurile necunoscutului, sĕ lase de moştenire noului veac în care intrăm acéstă pată de sânge pe paginile lui. Veacul al 19-lea în sânge s'a născut şi cu sânge îşĭ ia rĕmas bun dela noi.

*

Dér sĕ vedem, ce se întêmplă pe vastul teatru al rĕsboiului.

In diua când Burii au întreprins mişcarea lor spre colonia Capului şi au pĕtruns din patru părţĭ din nou pe teritoriu engles, întrégă fisionomia rĕsboiului s'a schimbat. Multe lunĭ de dile nu se mai putea vorbi de un adevĕrat rĕsboiŭ, dat fiind că Burii se mărgineau la tactica de a hărţuì armata englesă, făcênd atacurĭ parţiale si ameninţând căile de comunicaţiune. Se părea cu tóte acestea, că ei nu lucrézá în mod uniform.

Astădĭ însĕ situaţiunea e cu totul alta. Adĭ nu mai póte fi vorba numai de micĭ lupte fără însemnătate, ci de o invasiune în regulă, organisată după un plan hotărît şi combinat. Unii dintre Englesĭ îşĭ fac şi acum ilusiunĭ cu privire la starea lucrurilor şi rĕspândesc scirĭ optimiste, dér nu mai póte fi îndoială, că departe de a fi vorba de o mişcare rĕslĕţă a câtor-va detaşamente îndrăsneţe de Burĭ, mişcarea întreprinsă de aceştia în colonia Capului este fórte însemnată din punct de vedere strategic. Aprópe jumĕtate din armata bură ia parte la acéstă mişcare ofensivă. Étă ce scrie în privinţa acésta diarul frances „*Le Temps*" din Paris:

După numita fóie, care este bine informată de tot ce se petrece în Africa de miadă-di, planul Burilor este de a tăia linia de comunicare principală, care légă armata englesă cu basa ei de operaţiune şi de a o pune astfel într'o situaţiune din cele mai grele. Fóia francesă amintesce, că acest plan strategic are o mare asemĕnare cu vestita operaţiune, ce a întreprins'o generalul Bourbaki pe la finea rĕsboiului franco-german din 1870. Ea avea de scop a tăia linia cea mare de comunicaţiune a armatei germane, însĕ n'a isbutit, find-că era întreprinsă cu trupe tinere şi neîndestulitor organisate.

Cu Burii stau lucrurile cu totul altfel. Deşi ţéra lor este ocupată în mare parte de duşman, ei nu sunt demoralisaţĭ de loc, dimpotrivă se luptă cu o estraordinară energie, pe când Englesii au o parte din armata lor imobilisată, n'au garnisóne în punctele principale, un mare numĕr de soldaţĭ li sunt bolnavĭ — tot atâtea neajunsurĭ, carĭ fac ca efectivul lor sĕ fiă fórte redus în ce privesce numĕrul combatanţilor.

Burii sunt fórte profitaţĭ prin aceea, că ei se mişcă c'o iuţélă de mirat dela un punct la altul şi fac într'o singură di marşurĭ de 40—50 chilometri fără a avé lipsă de a căra cu dênşii bagaje şi furgóne.

Lucru firesc, că astfel fiind împrejurările, noua fasă în care a în-

---

In linişteа asta de-odată rĕsună o amestecătură de glasurĭ:

„Patru păstorĭ se 'ntêlniră
Flóre-a sórelui
Şi aşa se sfătuiră....."

Erau nisce colindătorĭ. Melodia acestui cântec îmĭ isbi sufletul şi mĕ pierdù într'o lume de sensaţiĭ, carĭ îmĭ întunecau mintea. Un dor nepriceput mĕ chinuia şi în ochĭ simţiam cum mi-se îngrămădesce plânsul. De ce nu cădeau lacrimile acelea, carĭ mi-se sbăteau la marginile ochilor ca nisce stropĭ de apă încremeniţĭ pe lemnul unor străşinĭ gârbovite?

Mĕ oprii în loc. Cântecul încetă. Dintr'o curte eşiră patru băieţĭ. Ce drăguţĭ erau. Imĭ venia sĕ-i strîng în braţe şi sĕ-i sărut. Cel mai mic purta sacul cu darurile. Se adunară împrejurul celui mai mare şi, după-ce le arătă ce căpĕtase, plecară mai departe cercând pe la tóte porţile. Erau fericiţĭ aceştia, o vedeam din vorba lor, din mersul grăbit şi din săriturile ce le făceau mergênd.

Mĭ-aduceam aminte de mine. Mĕ vedeam mititel cu căciula tatiĭ trasă de se sprijinea pe umerĭ mergând cu ceata la colindat. Ce vremurĭ frumóse, ce fericire nevinovată! Unde-i născiorul meu îngheţat, unde-s săriturile într'un picior şi voia bună?

Par'că mĕ vedeam înaintea casei dascălului. Colindaserăm şi ceilalţĭ plecaseră disperaţĭ vĕdênd, că nu se mişcă nimic şi nu s'aude nicĭ un sgomot. Pe mine nu mĕ părăsise speranţa — aşa sunt eu — şi stam înaintea uşiĭ strigênd din când în când: „ne daţĭ, orĭ nu ne daţĭ?" pe când ceilalţĭ începuseră deja sĕ cânte la vecinu.

Tocmai pe când mĕ pregătiam sĕ-i trântesc un picior în uşe şi s'o şterg, eşi mama dascălului, o femeiă bĕtrână.

„Al cui eştĭ mĕ?" şi-mĭ apucă căciula de vîrf de-mĭ descoperì faţa.

„Tu eştĭ ştrengarule?"

„Eu şi la mulţĭ anĭ, îmĭ dai orĭ nu-mĭ dai?"

Şi 'mĭ dădù bĕtrâna un colac de-mĭ rupea mânile. Sĕraca, se vede că-l luase pe întunerec, căcĭ altfel, o sciam eu, că-i tremura sufletul după o bucăţică.

În loc sĕ plec vesel la ceata dela vecinu, rĕmăseiŭ lemn lângă uşe şi uitându-mĕ la namila de colac, nu sciu cum îmĭ venì în minte, că bĕtrâna a vrut sĕ-şĭ bată joc de mine. Dér îmĭ venì un gând de rĕsbunare; rupseiŭ un colţ din colac, ér restul îl lăsai pe prag şi poteca...., nicĭ îndĕrĕt nu m'am mai uitat.

Şi... haide cu ceata înainte. Eu eram cel mai mic dintre toţĭ. O sĕ vĕ întrebaţĭ, că de ce nu purtam eu sacul? Sĕ vĕ spun.

Din capul locului mi-l dăduse mie şi eram mândru de asta. Eu eram tot-déuna înainte sprinten ca un cocoşel.

Dela o vreme însĕ sacul s'a îngreunat. Nu-l mai duceam cum sĕ duce..., îl tîram. Ba mai şi cădui de vre-o câte-va orĭ cu el prin zăpadă.

Ajunserăm la cârciumă. Colindarăm şi ne chiămară înăuntru. Câte-un păhărel amestecat la fie-care. Mi-s'a suit la cap şi — atâta mĭ-a trebuit; duceam sacul alandala, adecă el mĕ ducea, căcĭ nu mai era chip.

Rĕmăseiŭ în urmă. Îmĭ venise un gând straşnic. Pe când ceilalţĭ grămadă vorbiau şi se sfătuiau mergênd, eu lăsam câte-un colac în zăpadă şi după-ce 'l acoperiam cu piciorul, fuga după ei. Aşa am făcut de vre-o câteva orĭ şi, tocmai când eram la casa din urmă, de unde aveam sĕ ne despărţim şi sĕ mergem acasă, unul mĕ vĕdù şi-i spuse lui Gligorie, care era căpetenia nóstră.

Hait, am păţit'o! Par'că-l véd şĭ-acum pe Gligorie, de care le era frică la toţĭ băieţii, par'că-l vĕd venind spre mine cu căciula lui ţuguiată aşedată pe vêrful capului şi îmbrăcat c'o zeche lungă de făcea potecă în urmă-i, încinsă pe la mijloc c'o sfóră.

„Mĕ, când ţi-oiŭ da o palmă, te dai de trei orĭ peste cap!..."

Ameţisem. Mĕ făcui ghem lângă părete şi nu diseiŭ nicĭ cârc. Stăteam plecat şi la fie-care clipă m'aşteptam sĕ mĕ pomenesc cu pumnul în spate.

trat rĕsboiul anglo-bur, póte da loc la evenimente surprindĕtóre, carĭ vor cere dela Anglia jertfe nouĕ în banĭ şi sânge, fără a se puté sci când va fi sfîrşitul.

*

Scirile cele mai nouĕ, sunt pe scurt, următórele:

O telegramă *oficiósă* din *Capstadt* anunţă următórele: *Burii, fără de a puté fi reţinuţĭ în calea lor, apar pe neaşteptate pe întréga liniă.* **Periculul a ajuns la culme.** E lipsă urgentă de multe trupe. Locuitorii englesĭ din satele din împrejurime *înspăimêntaţĭ se refugiază în Capstadt.* Tóte trupele de care se póte dispune, poliţia şi voluntarii au eşit, ca *sĕ formeze cordon de apĕrare în jurul Capstadtului.* La Capul de bună speranţă, între golful Tabla şi False se fac şanţurĭ de apĕrare. Sub conducerea lui *Delaray* şi a lui *Steenkamp* stau douĕ comande de Burĭ la *Nauwpoort* şi *de Aar*, ţinênd ocupate înălţimile din jurul acestor oraşe.

Lord *Kitchener* telegrafézā din *Pretoria*, că în 7 l. c. pe o negură désă Burii au atacat de-odată tóte garnisónele englese din Belfast, Wondersfontein, Noottgedacht, Wylosfontein şi Pan. Englesii au avut sĕ pórte o luptă grea. Au cădut dintre ei 21, între carĭ un căpitan, şi au fost rănițĭ 62. Burii au pierdut 23 de ómenĭ.

Luptele au început aşa-dér pe întréga liniă în Capland ca şi în Transvaal.

SCIRILE DILEI.

— 30 Decemvrie v.

Instalaţiunea noului fişpan. Dela vice-şpanul comitatului Braşov d-l Dr. *Frideric Jekel* primim programul, ce l'a stabilit d-sa în înţelegere cu factorii interesaţĭ relativ la primirea noului fişpan al Braşovului, a d-lui conte *Ştefan Lazar.* Estragem din acest program următórele: Noul fişpan sosesce în Braşov la 15 Ianuarie st. n. 1901 cu trenul dela 8 óre dim. La gară va fi salutat în numele municipiului şi a corpului funcţionarilor de vicespanul Dr. F. Jekel; în numele oraşului de primarul Fr. Hiemesch. La 1 óră a. m. adunare generală estraordinară în casa sfatului. După adunare d-l fişpan primesce deputaţiunile, carĭ se întrunesc la oficiul vicespanului în ordinea următóre: 1) Deputaţiunile bisericelor; 2) ale armatei, 3, preşed. tribunalului reg. şi conducĕtorul procuraturei reg; 4) representanţa şi funcţionarii comitatenşĭ; 5) represent. şi funcţionarii orăşenescĭ; 6) Camera advocaţială din Braşov; 7) autorităţile statului; 8) Şcólele de stat reg. ung. 9) şefii oficiilor şi funcţionarii dela căile ferate; 10) Reuniunea notarilor comunalĭ ai comit. Braşov. La 2 óre d. a. prând festiv în sala de concerte dat de d-l fişpan.

1 Ianuarie în Bucurescĭ. Etă programa pentru serbarea dilei de 1 Ianuarie 1901 în Bucurescĭ: M. Sa Regele împreună cu A. S. R. Principele Ferdinand, încunjuraţĭ de Casa militară, vor asista la oficiul divin, ce se va celebra în Sf. Metropolie la órele 10 şi jumătate a. m. faţă fiind d-nii miniştri, d-nii preşedinţĭ şi membrii adunărei corpurilor legiuitóre, carĭ se vor afla în capitală, înaltele curţĭ de cassaţiă şi de compturĭ, curţile şi tribunalele, d-l primar cu consiliul comunal, d-nii ofiţeri, generalĭ şi superiorĭ, carĭ nu vor fi sub arme, camera de comerciu şi funcţionarii superiorĭ ai Statului. Trăsura M. S. Regelui va fi escortată de un escadron de cavaleriă. După terminarea serviciului divin, M. S. Regele va trece în revistă garda de onóre înşirată în curtea sf. Metropolii şi va merge în apartamentele I. P. S. S. Metropolitului Primat, unde se vor primi felicitările înaltului cler şi ale persónelor presente. In acea di, la palat vor fi deschise registrele de înscriere.

Un duel-măcel în Cluşiŭ. In gazetele unguresci din Cluşiŭ şi din Pesta s'au scris multe şi mĕrunte despre un duel sângeros în Cluşiŭ întêmplat la 4 Ianuarie st. n. între rigorosantul român în drept Ioan *Giurgiu* şi între Dr. *Hedervari* Lehel, redactorul dela diarul cluşian „Ujsag". Causa duelului a fost un articul apărut în fóia ungurésca, în care se sbiciuia purtarea vrednică a studenţilor universitarĭ românĭ din Cluşiŭ în afacerea Iancu şi în care articul d-l Giurgiu era vătĕmat. In urma acestui articul d-l Giurgiu a provocat la duel pe Hedervari, dér acesta n'a primit duelul, ci a publicat o declaraţiă în fóia sa cu care însĕ d-l Giurgiu n'a fost mulţumit, ci a publicat şi dênsul o declaraţiă în „Tribuna" din Sibiiu, arătând cum stă afacerea de onóre şi numind pe Hedervari „om putred". In urmă lucrul a ajuns totuşĭ la duel, după-ce un juriu de onóre a declarat deplina îndreptăţire a d-lui Giurgiu şi astfel Hedervari fù silit sĕ se bată. Arma a fost sabia, ér ca condiţiă lupta până la incapabilitate. Etă cum descrie un corespondent al „Tribunei" acest duel:

Domnul Dr. Hedervari Lehel a păşit pe arenă ca atăcător, însĕ Giurgiu, după-ce parase cu multă dibăcie o complicaţie grea de loviturĭ, îi dăduse un admirabil ripost — un terţ — peste faţă, rănindu-l totde-odată şi la nas şi la braţul drept peste bandagiu, după care secundanţii strigară „Halt". Domnul Hedervari, cu corectitatea recunoscută în acéstă afacere, nu se supune comandei, ci se repedi cu furie asupra d-lui Giurgiu, care ascultând de comanda secundanţilor se retrăsése în colţul salei. Timp de douĕ minute a trebuit sĕ pareze vre-o 30—35 de loviturĭ şi mulţumită numai deosebitei sale dibăcii în scrimă, că n'a fost omorît, ci s'a ales numai cu douĕ sgârieturĭ bune, din carĭ una la cap şi cealaltă la buze. Dér şi aceste sgârieturĭ se atribue numai faptului fatal, că sabia domnului Hedervari se încovoiase la urmă şi pe lângă tótă pararea admirabilă a tînĕrului universitar, acesta fù atins de partea încovoiată a sabiei. Duelul numai atuncĭ a încetat, cu tot continuul „Halt" al secundanţilor, când d-l Hedervari a observat, că sabia-i e atât de încovoiată, că era ameninţat de a se răni pe sine. După isprăvirea acestei scene îngrozitóre pentru tînĕrul Giurgiu, secundantul conducĕtor al duelului, d-nul Sárpy, căpitan la gendarmerie în Cluşiŭ, om cu mare vadă şi unul dintre cei mai bunĭ duelanţĭ de aicĭ, a declarat, că nu subscrie protocolul pe motivul, că d-nul Hedervari timp de douĕ minute — cât a ţinut măcelul — n'a ascultat de „Halt", ceea-ce constitue o infracţiune în duel, urmând ca partida, care nu s'a conformat comandei, sĕ fiă dusă înaintea tribunalului.

Pentru masa studenţilor românĭ din Braşov au mai intrat în loc de felicitărĭ de an nou: Dela D-l Dr. Vasilie *Saftu 4 coróne. — Administraţia fondului.*

Un atentat asupra Metropolitului Primat al României. Marţĭ pe când Metropolitul Primat eşia dela Metropolie unde oficia serviciul divin, un individ se asvîrli din mulţime şi repedindu-se asupra bĕtrânului Metropolit se încercà sĕ-l lovéscă. Intervenţiunea la timp a publicului făcù ca mâna agresorului sĕ-şĭ greşéscă ţinta, aşa încât Metropolitul nu se alese decât cu o simplă sperietură. Individul fù prins imediat. In urma constatărilor făcute se dovedi, că agresorul e nebun. El se numesce Nicolae Ionescu.

Numĕrarea poporaţiunii. Dela primăria (magistratul) oraşului Braşov primim următórele spre publicare: Numĕrarea poporaţiunii de pe teritorul acestui oraş sfîrşindu-se, s'a putut întêmpla, că óre-carĭ persóne, din vre-o causă, au rĕmas neînscrise în cartele de numĕrare. Aceste se provócă decĭ a-se presenta neamânat în biroul primarului oraşului în órele de oficiu dela 8—12 a. m. pentru a fi scrise în listele de numĕrare.

Bulgarĭ espulsaţĭ. Joi pe la órele 2 şi jumĕtate, au fost espulsaţĭ prin Giurgiu, Bulgarii Ştefanoff Kiril şi Radu Stoianovicĭ, bănuiţĭ a fi în legăturĭ secrete cu comitetul secret macedo-bulgar. La cel dintâiŭ s'au găsit mai multe scrisorĭ compromiţătóre..

Din Brad ni-se scrie: Onorată Redacţiune! Mĕ rog sĕ se publice în „Gazeta Transilvaniei" următórele: La înfiinţânda Reuniune a tinerimei din Zarand şi jur „*Masa studenţilor*" dela gimnasiul din Brad, au contribuit: 1) M. O. D. Dr. Ioan *Mihu*, adv. şi direct. de bancă Orăştie 50 coróne: 2) O. D. Vasile *Chirtop*, Câmpenĭ, ca felicitare de anul nou şi diua onomastică 5 coróne. S'au înscris ca membri fundatorĭ: 1) M. O. D. Dr. George Vilt sub-inspect. reg. Deva; 2) Dr. Aurel Lazar adv. Oradea mare; 3) Vasilie Craşovan par. Babşa; 4) „Detunata" inst. de cred. şi econ. Bucium; 5) D-na Iuliana Craşovan soţiă de preot Babşa ca membră pe viaţă. Cea mai ferbinte mulţămită primésc nobilii sprijinitorĭ ai instituţiunei umanitare şi sĕ aibă bucuria sufletéscă de a vedé ródele muncei lor puse cu drag pe altarul culturei nóstre naţionale! In numele tinerimei din Zarand: Vasile *Boneu* profesor.

Ciuma în Constantinopol. O scire alarmantă sosesce din Constantinopol. După informaţiuni, ce le-a primit ministeriul român de esterne, s'au ivit acolo mai multe casurĭ de *ciumă asiatică.* Serviciul român de esterne a luat în grabă cele mai energice mĕsurĭ de carantină. S'a oprit cu desĕvîrşire importarea orĭ-căror mărfurĭ provenite din Constantinopol la Constanţa. Mărfurile şi pasagerii vor trece la Sulina, unde vor fi supuşĭ unei carantine de dece dile. La Constanţa nu se va mai debarca absolut nimic din Constantinopol.

Sinodul rusesc în contra lui Tolstoi. Din Petersburg se vestesce, că Sf. Sinod al Rusiei a încunosciinţat pe toţĭ episcopii, că în casul morţii renumitului scriitor rusesc *Leo Tolstoi,* nicĭ într'o biserică ortodoxă din Rusia nu este permis a-se face rugăciunĭ bisericescĭ. Imormêntarea lui bisericéscă e oprită în întréga împĕrăţiă, respective nicĭ unui preot ortodox nu-i este permis a lua parte la înmormêntare.

Oratoriul „Ilie" (Elias) de Mendelssohn se va preda mâne, Dumineca, în 13 Ianuarie n. 1901 (31 Dec. v. 1900) a treia óră de către Reuniunea de cântărĭ săséscă (Männergesangverein) — cor mare de peste 100 de bărbaţĭ dame şi copii—cu concursul d-nei Maria Dima, a d-lui VasiliePopovicĭ şi a musicei orăşenescĭ întărită de membrii societăţii filarmonice. Concertul se va da în sala otelului Orient (Nr. 1). Inceputul la 4 óre d. a. Iubitorii de musică sĕ nu întrelase de a merge la acest rar şi interesant concert.

Concert. Mâne séră musica orăşenéscă va cânta la hotel „Europa", avênd un program bogat, între carĭ şi piesa „O nópte în pădure", fantasiă de Schipek.

Rescumpĕrarea felicitărilor de Anul-nou. In scopul rescumpĕrărei felicitărilor de Anul-nou au mai contribuit pentru *Casa Naţională* următorii: Dr. Elie Dăian profesor (Blaşiŭ) c. 2; Dr. Eugen Brau advocat (Téca) c. 4; Ioan Todescu paroch (Bucium-Cerbu) c. 2; Petru Belei, Romul Nicóră, Simeon Vlad, George Cuşuta (Orăştiă) câte 2 c.; Ioan Papiu protopop (Sibiiu) c. 5; Ioan Branga învĕţ., (Orăştiă) c. 2; Ioan I. Vulcu (Orăştiă) c. 5; Ioan Muntean (Haţeg) c. 4; G. Neagovicĭ-Negoescu, preot (Intorsura-Buzĕului) c. 2; Ioan Cintea oficial î. p. (Făgăraş) c. 2; Trifon Miclea, protopop (Satu-Nou) c. 2; Nicolau Popovicĭ preot, (Alibunar) c. 2; George Roşculeţu supraloc. î. p.,

---

Avusei noroc însĕ. Tocmai atuncĭ trecù o pisică pe lângă noi şi Gligorie îşĭ uită de mine şi svêrli cu căciula după ea.

La împărţélă, nimenĭ n'a dis o vorbă. Ce făcù Gligorie a fost bun făcut. Şĭ-apoi la urma urmei cine-ar fi 'ndrăsnit sĕ-şĭ casce gura se dedea de trei-orĭ peste cap. Aşa era Gligorie şi pace!

După-ce se făcù împărţéla vĕtaful îmĭ dise:

„Ţie nu-ţĭ dau nimic. Du-te şi strînge colacĭĭ pe carĭ i-ai aruncat".

Toţĭ începură sĕ rîdă de mine, ér eu îmĭ diceam în gând:

„Ce proştĭ sunt!" şi mĕ gândiam la colacul de pe treptele dascălului.

Aşa am făcut. L'am luat, mi-l'am pus de mână şi du-te. Eram mândru şi rîdeam în mine când mĕ gândeam, că i-am tras pe sfóră pe prietinii mei.

Steteam hăt... departe spre capul satului şi cu cât mergeam, frigul mĕ giugiulea cu mai mare dragoste.

Mĭ-era frig mai cu sémă la mâna în care duceam colacul. Dér scăpai şi de asta; îmĭ aşedai colacul după gât şi cu mânile în buzunare, cu căciula tatii până pe umerĭ, întraiŭ în casa părintéscă, unde se pornì un rîs general, ér eu cu mânile întinse spre sobă îngheţat şi cu lacrimile 'n ochĭ, mĕ uitam la ei şi nu sciam de ce rîd.

Aşa erau vremurile pe-atuncĭ, aşa eram eu şi eram bine aşa cum eram.

Astădĭ le vĕd tóte acestea şi mĭ-e drag sĕ le vĕd, căcĭ mĭ-e dor de toţĭ de-atuncea, chiar şi de vĕtaful Gligorie cu căciula lui ascuţită şi cu zechea încinsă cu sfóră la mijloc şi lungă de făcea potecă în urmă-i.

Z. Bârsan.

Calafatul.

De Carmen Sylva.

In plină majestate
e Dunărea bĕtrână
Şi valurile sale
puterea ei îngână,
In braţe'i ţine ţéra
şi-o strînge cald la sîn,
Ea scie că-i e ţĕrei
un credincios bĕtrân.

In roş apus de sóre,
ce tot mai mult se-aprinde,
Vidinul, Calafatul zac,
liniştea se 'ntinde;
Dér, de-odată, 'n nópte,
un fulger a trăsnit,
Pămêntul tot se mişcă
şi apa a mugit.

Şi vîjie în aer,
Şi Dunărea o tae
Şrapnele-omorîtóre
cuprinse în văpae,
E-o salutare tristă
din tunul ucigaş,
Ce şi-o trimite astă-dĭ
vrăjmaş la alt vrăjmaş.

Sus, colo lângă tunurĭ
stă nemişcat şi rece
Al ţĕrei Rege, Carol...
Aşa el vremea trece
De-acum, soldaţĭ, de mórte
voi témă nu aveţĭ,
Conducĕtorul vostru
în mijloc îl vedeţĭ.

Şi Regele privesce
cetatea inimică,
Vidinul, şi în sine
începe ca sĕ-şĭ dică:
„Norocul de mĭ-ar rîde
Vidinul sĕ cuprind
„Pentru ostaşi-mĭ rîul
c'un pod apoi sĕ prind!

De-odată isbucnesce,
la un pas de depărtare,
O bombă, care varsă
scântei omorîtóre —
Se uită toţĭ cu témă
sus, colo, la stăpân,
Şi-l vĕd cum şade singur,
espus, în foc păgân.

Şi unul cruce 'şĭ face...
un alt în genunchĭ cade,

Petru Stoica înv. î. p., Traian I. Marcu comptabil, (Satu-nou) câte 1 c.; Silviu Patița (Alba-Iulia) c. 2.

Dir. desp. „Beiuș“ a incassat dela următórele 18 persóne cor. 40, și anume dela: Ioan Iepure profesor, c. 2; Demetriu Lasçu cand. de adv., c. 2; Vasiliu Stefanica prof., c. 2; Dr. Constantin Popovicĭ adv., c. 5; Demetriu Fekete cantor-docente c. 2; Demetriu Negreanu proprietar c. 2; Victor Boreau profesor c. 1; Nicolau Radu forestier domin., c. 2; Ilarie Crișan, c. 1; Cornelia Nicola profesóră, c. 1; Octavia Stolojan directóră c. 1; Valeria Pavel, crescătóre, c. 1; Vasiliu Erdélyi apotecar c. 1; Dr. Georgiu Mureșan medic, c. 4; Augustin Antal protopop, c. 5; Dr. Gavriil Cosma advocat, (Beiuș) c. 4. Antoniu Palladi preot, Feneș c. 3; Corneliu Palladi neguțător, (Beiuș) c. 1; Demetriu Câmpean archivar consist (Sibiiu) c. 2. Suma încassată până acum cor. 442. Sibiiu, în 11 Ian. 1901 — Dr. C. *Diaconovich.*

Prelegerĭ pentru popor.

Tilișca, finea lui Dec. v. 1900.

Fericit e poporul, care are conducĕtorĭ conscii de chemarea lor. De acéstă fericire ne împărtășim și noi poporul comunei Tilișca, pe carĭ Dumnedeu ne-a învrednicit cu conducĕtorĭ vrednicĭ de acest nume. — Spre ilustrare servéscă și casul descris pe scurt aicĭ:

Preoții și învĕțătorii noștri prin luna Octomvre a. c. au luat laudabila hotărîre de a împărtăși pe ómenii noștri cu diferite sfaturĭ ințelepte, cu scop de a-le indica mijlócele posibile și mai ușóre, prin carĭ s'ar puté avĕnta la o stare materială mai bună, de ai însufleți pentru o muncă mai seriósă în ramul economiei lor, de a-i îndemna ca cu mai multă căldură sĕ îmbrățoșeze cultura pomilor, care amĕsurat solului și climei de aicĭ e cel mai rentabil isvor de venit, și sĕ nu lase pămĕntul, care pentru alte plante nu e prea priincios sĕ rĕmână nefolositor și fără rĕsplată, fată de osteuéla lui prea mare, și tot odată cu scop ca diferitele vițiurĭ de carĭ nu e prea sĕrac poporul român, sĕ le combată.

De aceea au pus, conform înțelesului ce l'au avut, în praxă prelegerile poporale pentru Duminecile din postul Crăciunului prelegĕnd în prima Dumineca a postului d-l învĕțător dir. Ioan *Bratu*, despre „cultura pomilor“, arĕtând prin esemple învederate venitul ce se póte dobândi fără multă ostenélă din acest ram al economiei și arĕtând metódele altoirei, îngrijirea pomilor și bólele acelora, descoperind apoi soiurile celea mai de preferit, aducĕnd prin acéstă prelegere, bine și cu succes predată, un bun serviciu poporului.

Nu de mai puțin interes a fost prelegerea a doua predată de d-l învĕțător George P. *Pĕcurariu* despre „lăpădarea proceselor“. D-sa împărțindu-șĭ prelegerea în trei părțĭ mai de căpetenia, a vorbit într'un stil bine ințeles de popor, despre procesele bagatele, criminale și de moștenire, adecă de averĭ, descoperind furul nevĕdut al averilor nóstre românescĭ, combătĕnd în special procesele de ăverĭ ca unele carĭ bântue pe poporul de aicĭ în deosebĭ, și punĕnd de încheiere sentența: „decât o judecată dréptă, mai bine o învoélă strîmbă“.

Bine întocmită a fost și cu mult interes ascultată prelegerea din Dumineca a treia presentată în cuvinte alese pentru popor din partea d-lui preot Petru *Juga* jun. „despre reuniunĭ“. D-l prelegător a scos la ivélă felul, scopul, folósele reuniunilor și căile pe carĭ le pot înființa tovărășiile, insistând în deosebĭ asupra acelor reuniunĭ, carĭ sunt corĕspundĕtóre și de mai mare interes pentru poporul nostru, precum băncile, reuniunile de înmormĕntare, de temperanță și reuniunile de femei.

Insuflețirea pentru acéstă prelegere ș'a și dat o parte din fructele sale, înființându-se la câte-va dile „Reuniunea femeilor române din Tilișca“, ale cărei statute s'au și trimis deja spre aprobare la locul competent.

In mod laudabil s'a achitat de angajamentul sĕu și d-l învĕțător Terentie *Popovicĭ*, prin prelegerea sa bine alésă pentru popor, „despre educațiunea morală a copiilor în familie“. D-sa prin acéstă prelegere a adus un serviciu bun școlei, care sĕ luptă cu marĭ greutățĭ în cresçerea morală a copiilor sosițĭ în școlă forte primitivĭ în acéstă educațiune. A descoperit părinților greșelĭ esențialĭ în cresçerea fiilor lor, dându-le povețe valoróse pentru acéstă educațiune.

In a cincia și ultima Dumineca am fost martorii cuvintelor dulcĭ și plăcute în carĭ ni s'a presentat prelegerea d-lui preot Ioan *Iosof* „despre lux“. D-sa prin acéstă temă a combătut luxul în vestminte, care în deosebĭ e o însușire nu prea de laudă a femeilor nóstre din așa numita „mărginenime“. A arătat cum blĕstămatul de lux răpesce din punga ómenilor noștri o mulțime de banĭ câștigațĭ cu munca silnică a mânilor, apelând la femeile din tinera reuniune sĕ premérgă cu sfatul și cu esemplul pentru lĕpădarea luxului.

Tóte prelegerile amintite au impresionat în un mod plăcut poporul și au fost ascultate cu multă răbdare și dragoste.

Acestea prelegerĭ dau poporului ocasiune a veni în atingere mai directă cu conducĕtorii lor și sĕ fiă mai cu încredere în ei; pun poporul în cunoscința multor lucrurĭ bune și folositóre.

Conducĕtorilor noștri din comună tot respectul, faptele lor îi laudă în deajuns.

Eu.

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1901

se deschide nou abonament, la care învităm pe toțĭ amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 24 coróne; pe șése lunĭ 12 coróne; pe trei lunĭ 6 coróne; pe o lună 2 coróne.

Pentru România și strĕinătate: pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ, pe o lună fr. 3.50

Abonamente numai la numĕrul poporal de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 4 coróne; pe șése lunĭ 2 coróne.

Pentru România: pe un an 8 francĭ, pe șése lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai ușor prin *mandate postale.*

Administrațiunea.

Convocărĭ.

(La adresa membrilor fundatorĭ și actualĭ ai asociațiunei cultivătóre a învĕțătorilor de școle naționale române din fostul regiment româno-banatic Nro XIII.)

Despre asociațiunea învĕțătorilor dela școlele naționale române din fostul confiniu militar româno-banatic Nro XIII, înființată cu jertfe estraordinare din partea învĕțătorilor la anul 1866, s'a scris mai de multe orĭ în colónele „Foii Diecesane“.

Nu voim de astă-dată a-ne ocupa cu trecutul acestei asociațiunĭ și nu ne este scopul sĕ desvălim greșelile, ce s'au comis din partea celor interesațĭ, întrunițĭ în adunările generale din anii 1887 și 1898, ci restringĕndu-le la actualitate, ca membri fundatorĭ ai acestei instituțiunĭ, intenționăm luarea mĕsurilor necesare, referitóre la averea nóstră, devenită acum fără stăpân.

Averea asociațiunei constă din o bibliotecă modestă și din mai multe obligațiunĭ și în banĭ gata din o sumă de peste 4000 cor. Biblioteca s'a predat amĕsurat decisului ședinței ddto 20 Aprilie 1898, punct I, institutului pedagogic diecesan din loc, ér obligațiunile și banii gata, depușĭ la prima cassă de păstrare din Caransebeș, sĕ află în mânile d-lui Ilie Curescu președinte la comunitatea de avere. A fost o întêmplare norocósă acésta, căcĭ mai vêrtos, când asociațiunea după desființarea confiniului militar rĕmase fără stăpân, nu s'a risipit, ci s'a sporit considerabil în mânile sale probate. Ne ținem îndatorațĭ ai mulțumi și pe acéstă cale pentru buna îngrijire.

Tot în ședința din 1898 s'a decis în principiu desființarea asociațiunei învĕțătorilor dela școlele naționale române, care în urma schimbărilor esențiale, întêmplate în fostul confiniu militar e fără de scop; otărîndu-se mai departe împărțirea averei între membrii asociațiunei s'a ales un comitet de 6 membrii, care sub presidiul d-lui inspector reg. Dr. Ioan Dengi are sĕ elaboreze proiectul referitor la împărțirea averei.

Din causa morbului inspectorului regesc nu s'a putut întruni comitetul până în diua de astădĭ, și de óre-ce pe de o parte nu sunt prospecte, că sub presidiul d-sale va fi posibilă întrunirea, ér pe de altă parte d-l Ilie Curescu cere sĕ fiă desărcinat dela administrarea averei nóstre, subscrișii învĕțătorĭ pensionațĭ, ca membri fundatorĭ ai numitei asociațiunĭ, convocăm pe toțĭ membri fundatorĭ și actualĭ la *o conferință, care se va ținé la 24 Ianuarie 1901 st. n.* în *sala comunității de avere*, ca sĕ ne consultăm asupra mĕsurilor de lipsă în afacerea numitei asociațiunĭ.

Iubițĭ colegĭ! Vĕ rugăm în interesul causei a Vĕ înfățoșa la acésta în numĕr cât mai mare.

Caransebeș la 28 Decemvrie 1900.

Ilie Ambruș, Ioan Radoiu,
George Todorescu, George Cornea.

Comitetul central al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“, în urma nouei arondărĭ a despărțămintelor „Asociațiunei“, a aflat cu cale înființarea unui nou despărțĕmênt cu sediu în Mercurea.

Acest despărțĕmênt are sĕ se estindă asupra comunelor din cercul administrativ Mercurea, afară de comunele: Amnaș și Topârcea și din cercul administrativ Săngătin (comitatul Albei inferióre) afară de comunele: Cut, Alămor și Armenĭ. Cu conducerea constituirei numitului despărțĕmênt comitetul central al „Asociațiunei“ a delegat pe subscrisul.

In urma acestei însărcinărĭ, subscrisul convoc prin acésta adunare constituantă a nou înființândului despărțĕmênt pe diua de Lunĭ 8/21 Ianuarie 1901, 12 óre a. am. în sala școlei române de aicĭ, la care adunare sunt invitațĭ a participa toțĭ aceia din cercurile susnumite, carĭ se intereséză de înaintarea în cultură a poporului român, în deosebĭ însĕ învit pe onorații preoțĭ și învețătorĭ.

Mercurea, la 29 Decemvrie v. 1900.

Delegatul comitetului central
Ioan Droc,
protopop.

„Vedețĭ pe domnul nostru
cum între glónțe șade!
„O fi rănit de mórte
de-al tunurilor foc...
„Perind el, cine óre
ne va rĕmâne 'n loc?“

Dér iată'l că în aer
chipiul sĕu agită,
Și plin de dorul țĕrei,
ce 'n inima-i palpită,
El strigă tare:
„Ura! oștenĭ, bravĭ, inimoșĭ,
„A bómbelor cântare
o sciu dela strĕmoșĭ!“

Și Dunărea 'l aude,
ea vócea lui o scie
Ér inima ei bate
de-o caldă bucurie,
Și 'n valurile-i cântă,
ca suvenir duios,
Pe-un fiu de Hohenzollern
atât de curagios!

Tradus de *I. Ighel-Deleanu.*

Suflet de copil.

Siretul curgea liniștit între malurĭ prăpăstióse; în unda-i tulbure se oglindeau sălciile din luncă și, de pretutindenĭ, venia un miros de câmp înflorit, care îmbalsama aerul de vară curat, limpede, cald. Și nicĭ un vêntuleț nu mișca firicelele de iarbă, în umbra cărora, cu o musică dulce, molcomă, misteriósă, se țesea viéța musculițelor cu aripe strălucitóre, sub razele sórelui sclipitor, bun și sfânt.

Și era liniște. Rar câte-un pescar — fulg viu — bătea din aripĭ, se repedea, ca o săgétă, în luciul apei, apoi ér' sbura, țipând ascuțit și dispărĕnd în zările străvezii. Dór' departe într'o poiană ascunsă, se audia o talangă, — talanga dela gâtul caprei lui Tudorel.

Cât era diua de mare, de cum resăriau dorile, el pleca la câmp, mânând din urmă o capră roșia, tinĕră, cu un ied sburdalnic, vioi, cu ochiĭ marĭ, cercetătorĭ, neastîmpĕrațĭ.

Tudorel trecea pe la casa mea și-l audiam dicĕnd, cu glasul lui de copil:

— Hai căpriță; hai, ieduțule!

Ér' capra, cuminte, pășia grăbit, ințelegênd par'că glasul prietinesc ce-o îndemna.

In poiană, Tudorel ișĭ scotea traista de după gât și se întindea pe iarba móle, rĕcorósă, cu ochiĭ la căprița lui, pe care o lăsa sĕ se depărteze; apoi o chiămă:

— Vin, căpriţo, că te mănâncă lupul! ér capra, încet, încet, se oprea de mers, asculta și, apoi, pornea înapoi.

Tóte ascundĕtorile poenei le cunoscea Tudorel. El scia câțĭ pui sunt în cuibul unei pitulice dintr'un plop înalt și-l muncea gândul, cum ar face sĕ prindă un grangur auriu, care-i șuera prietenos de-asupra capului. Dér el nu se atingea de pui, findcă-i spusese mama lui:

— Sĕ nu pui mâna la cuiburĭ, că-i pĕcat de bieții puișorĭ și de mama lor, că rĕmâne singură și móre de urît.

Și asculta Tudorel, ér séra, când céța se ridica pe Siret, pornea spre casă, unde mama lui îl săruta pe frunte, îl aștepta cu masa pusă, și-i spunea cum spune o mamă:

— Puiul mamei, ședĭ de mănâncă.

In tótă casa, nu erau decât ei amêndoi. Intr'un colț afumat, Maica Domnului privea blând sub licărirea unei candele, care nu s'a mai stins, de când s'a înecat într'un vîrtej, Ion Constantin, tatăl lui Tudorel.

Și Tudorel, cuminte, rupea din mămăliga lui tăcut, căcĭ Maica Domnului stă în genunchĭ și se rógă când mănâncă ómenii.

Pe mine mĕ atrăgea acest copil, căcĭ avea ceva deosebit în fața lui. Ochiĭ lui albaștri, ascundeau melancolia unei florĭ de cicóre pe un câmp pustiu, și 'n vorba lui aședată, găseam judecata prematură a sĕrăciei.

Eu îl chemam la mine une-orĭ, și totdéuna mĕ uimea prea marea lui simțire.

Odată, ca sĕ-l cerc, i-am spus:

— Tudorel, am sĕ cumpĕr dela mamăta capra vóstră.

Dér el a stat o clipă și, cu ochiĭ în lacrimĭ, mĭ-a rĕspuns:

— Nu dau eu căprița mea!

Altă-dată, un Jidan, căruia Ioan Constantin îi rĕmăsese dator, a venit sĕ pună secvestru pe lucrurile din casă și pe capră; dér când Tudorel a simțit acésta, s'a în-

Producțiunĭ și petrecerĭ.

Cernatu (Săcele).

Între mijlócele, carĭ în deosebĭ contribue la educațiunea poporului nostru, locul de frunte îl ocupă producțiunĭ mai mult séu mai puțin artistice, unde poțĭ sĕ atragĭ nu numai tinerimea prin dans, ci și pe bĕtrânĭ; poțĭ desvolta în popor simțul artistic, despre a cărui esistență ne dovedesce de altmінterĭ în mod fórte eclatant tesaurul nostru de poesiă poporală. Dér nu numai acest folos ideal sĕ ajunge la o astfel de producțiune-petrecere, ci și unul real, fórte bine simțit. E adecă vorba de înființarea séu susținerea de fondurĭ și instituțiunĭ, la ceea-ce mai potrivit mijloc ca aranjarea de producțiunĭ-petrecerĭ nu póte fi adus altul. Dă ceva publicului și în schimb el bucuros îșĭ va da obolul sĕu acolo, unde trebue. Ba póte cu astfel de ocasiĭ s'ar puté instrua poporul din partea celor competențĭ, și atuncĭ lucrul ar merge chiar cu mult mai bine.

De aceste motive condus corpul didactic din cele dintâiŭ 4 sate ale Săcelelor au aranjat și în acest an, a doua ḑi de Crăciun în „Hotelul internațional“ din Cernat, o producțiune-petrecere cu un succes deplin. Deși căduse zăpadă multă, care umpluse stradele și se opunea drept piedecă trecĕtorului celui mai bine-voitor, sala amintitului hotel era ticsită de lume, începênd dela bină până în fundul săliĭ ședeau om lângă om, diferite capete, fisionomii și mai deosebite așteptau cu ardóre pe scumpii lor debutanțĭ. A studia diferitele fețe era, ḑĕu, ceva de domeniul psichologiei practice — icĭ o bĕtrână venerabilă, lângă ea o drăguță de fată, ai cărei ochĭ ar fi fost capabilĭ singurĭ a te pironi în sală nu pentru o nópte de petrecere, ci pentru sĕptemânĭ întregĭ; dincolo doi bĕtrânĭ conversézà despre plăcerea, cu care tot-déuna au venit, începênd din tinerețe la aceste producțiunĭ-petrecerĭ ale învĕțătorilor noștri; dincóce doi tinerĭ vorbesc despre frumsețea rară a unei fetițe, care apoi atrasă de tonul și felul conversației nu odată tresare și simte fiorĭ de dragoste.

In fine producțiunea se începe. Ca sĕ pot da o icónă fidelă a producțiunei ar trebuì sĕ vorbesc în parte despre fie-care punct. Dér estensiunea de raport, ce voiŭ a da acestor șirurĭ, nu-mĭ permite. Amintesc, că piesele de cor au avut un succes deplin. Nu numai diletantul, ci și cunoscĕtorul se putea delecta în piesele bine alese și bine esecutate. Au fost și două declamațiunĭ, una comică, predată de învĕțătorul *Lacea*, și alta seriósă: „Fulger“ de G. Coșbuc, predată de tînĕrul învĕțător Zenovie Popovicĭ. Declamarea poesiei serióse încă a reușit destul de bine, luând cu deosebire în considerare greutățile, ce le întîmpină un declamator la predarea poesiilor epice.

Punctul principal al producțiunei îl avù representarea piesei teatrale: „Un om buclucaș“, comediă localisată de Maria Baiulescu. Căcĭ la o astfel de producțiune am puté ḑice: „sfêrșitul e greu“. E vorba adecă de impresia finală și dătătóre de ton cu privire la dispozițiunea privitorilor. Piesa din cestiune fù jucată cu fórte multă finețĕ, grațiă în deosebĭ debutării învĕțătorului din Turcheș *V. Ivan*, care — de vr'o câțĭ-va anĭ, de când e pe la noi — cu concursul sĕu ne-a învrednicit sĕ ascultăm nu numai diletanțĭ cu ocasia acestor producțiunĭ-petrecerĭ, ci și puterĭ destere și bine instruite în jocul pe bină. Invĕtătorul *V. Ivan* jucând în rolul principal, fù atât de bine, încât îșĭ câștigà aplausele întregei lumĭ asistente și duse representarea piesei la cel mai mare posibil succes.

După terminarea producțiunei se începù dansul, care ținù până în ḑorĭ. Un buchet frumos de domnișóre forma decorul petreceriĭ. Datorință așĭ avé sĕ le amintesc, dér mai bine tac.

El-Il.

*

Societatea de lectură română din Rĕșnov are onóre a invita la producțiunea teatrală împreunată cu dans, ce o va arangia în folosul fondului sĕu Sâmbătă, în 6 Ianuarie v. 1901 (ḑiua de Bobotéză), în sala Hotelului mare din loc. Inceputul la órele 7 séra. Comitetul arangiator. Prețul întrărei: de familiă 80 cr., de persónă 50 cr Suprasolvirĭ și oferte marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor chita pe cale publică. Venitul curat e destinat pentru sporirea fondului societății.

Programa: 1. „Vino lele,“ cor de I. Vidu. 2. „Dialog,“ (despre meserii și învĕțătură) de I. P. Reteganul. 3. „Doina Mehedinți“, solo flaut. 4. „Jidanul călare“ anecdotă de Th. Speranță. 5. *a)* „Uite mamă“, cor de G. Dima. *b)* „Sună buciumul“, cor de I. R. Simionescu. 6. Teatru „75 mii de lei“, comedie de N. A. Bogdan. 7. Cuvênt de încheiere. După producțiune urméză dans.

Literatură.

„Pe pragul mormêntului“. Sub acest titlu a apărut la tipografia „Aurora“ din Gherla nisce versurĭ funebrale de preotul *George Simu*. Aceste versurĭ de jale, pe care autorul le dedică memoriei unui binefăcĕtor al sĕu, sunt frumóse și potrivite cu deosebire pentru preoțĭ, învĕțătorĭ și cântăreții dela sate. Ele sunt clasificate, după cum spune însușĭ autorul în precuvêntare, „în *partea I*, care cuprinde cele mai multe versurĭ pentru popor, pentru acel popor, care aprópe singur îșĭ susține preoțimea și învĕțătorimea sa“, ér *partea II.* cuprinde versurĭ de jale pentru cărturarĭ. Acéstă cărticică, cuprinḑênd 118 pagine, costă numai 25 cr. plus 3 cr. porto și se póte procura și dela Tipografia „A. Mureșianu“.

Viața și operile lui Andreiŭ Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blașiŭ. Prețul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blașiŭ.

Scrierĭ economice.

Manualul de agricultură. al d-lui Dr. *George Maior*, profesor de agricultură a șcóla superióră din Bucurescĭ; a apărut complet.

Manualul cuprinde *patru volume*, și anume: ***I Agrologia*** séu ***„Agricultura generală“***, 524 pag. Prețul *5 coróne* (cu posta recom. 5 cor 50 b.)

II. ***Fitotechnia*** séu ***„cultura specială a plantelor.“*** pe 611 pag, și 202 gravurĭ. Prețul 8 cor. (cu posta recom. 8 cor. 50 b.)

III. ***Zootechnia*** séu ***„cultura generală și specială a vitelor“***. Prețul *8 coróne* (cu posta recomandată 8 cor. 50 banĭ). Volumul acesta se estinde pe 775 pag. și are 225 gravurĭ. A fost premiat și de Academia Română.

IV. ***Economia Rurală*** séu ***„organisațiunea și administrarea moșiilor marĭ și micĭ“*** cu 35 figurĭ intercalate în text. Se estinde pe 704 pagine. Prețul *8 coróne* (cu posta recom. 8 cor. 50 b.)

Manualul d-lui Dr. George Maior a fost călduros aprețiat din partea întregei presse române. Se află de vênḑare și la *tipografia A. Mureșianu*, Brașov. Cele patru volumurĭ se pot procura și deosebit cu prețurile arătate mai sus.

Din ale Cronologiei.

(Ceva despre Eră).

Sub *eră*[1]) se înțelege în de obște o serie de anĭ, ce se socotesc începênd dintr'un anumit an, devenit celebru printr'un deosebit eveniment. Așa d. e. după calculațiunea obicĭnuită de aḑĭ, anul 753 după întemeierea Romei, e considerat ca anul nascerii Domnului nostru Isus Christos, care an a fost apoi luat ca basă și început al *erei creștine*, după care socotesce și datéză aḑĭ întréga lume creștină anii și întêmplările.

Erele după firea lor sunt de trei feliurĭ, și anume era póte fi *savantă* séu *civilă* (cetățenéscă) séu *bisericéscă*. Era se numesce savantă atuncĭ, când e întrebuințată în calculațiune numai de anumițĭ învĕțațĭ; așa este în vechime era olimpiadelor, numită ast-fel după marile jocurĭ naționale ale Grecilor aranjate în Olimpia. (Era îșĭ lua începutul cu anul 776 a. Chr). Bisericéscă este era întrebuințată de biserică, așa e d. e. la popórele creștine de aḑĭ era nascerii Domnului séu cum era mai înainte Era dela facerea lumei séu cum e aḑĭ în parte la Românii noștrii greco-unițĭ Era unirei cu biserica Romei, ér la Mohamedanĭ Hedșra (Hegira) adecă Era dela fuga lui Mohamed din Mecca în Medina (622 după Christos). Ér Era civilă e Era întrebuințată din partea statului fără considerare la era bisericéscă; așa d. e. în România ca un fel de eră civilă póte fi socotită era dela proclamarea independenței séu a Regatului, séu la vechii Romanĭ Era dela întemeierea cetății Roma, séu dela alungarea regilor etc. De altmintrelea la Romonĭ Era dela întemeierea Romei (ab urbe condita), folosită numai dela împĕratul August încóce, era mai mult savantă, deóre-ce o aflăm întrebuințată mai mult la scriitorĭ, decât în viéța civilă. In trecăt notez, că Era dela zidirea Romei în genere cunoscută, care-șĭ ia începutul cu anul 753 a. C., e cea stabilită de Varro; o altă Eră a zidirei cetăței vecĭnice este cea a lui Cato, avênd ca început anul 751.

In vechime până la introducerea creștinismului, deóre-ce religiunea era considerată ca o instituțiune de stat, și era una în fiă-care țéră, n'ar puté fi vorba decât de Eră civilă. Și décă e tocmai vorba de o ast-fel de Eră, apoi sĕ scie, că în anticitate o Eră civilă unitară (una pentru toțĭ) în genere nu esista. In vechime în cele mai multe țĕrĭ anii erau datațĭ după numele magistraților superiorĭ din acel an, așa d. e. în Atena după numele archonului eponim, în Sparta după Eforul eponim, ér în Roma după numele celor doi consulĭ ai anului.

Incepênd dela ridicarea regatului Macedonean, mai ales prin Alecsandru cel Mare, în vechime aflăm după inscripțiunile de pe monetele (banĭ) păstrate, că mai fiă-care oraș îșĭ avea Era sa specială. De altmintrelea în regatul macedonean, ca mai în tóte monarchiile din anticitate, sĕ calcula după anii domniei diferiților domnitorĭ. Felul acesta de calculațiune îl aflăm în parte și la vechii noștri cronicarĭ din țéra românéscă și Moldova, și chiar și în cărțile bisericescĭ, unde anul tipăririi, ni-se spune, că cade în anul cutare al domniei voevodului de pe atuncĭ al țĕrii românescĭ séu Moldovei, ér la cărțile bisericescĭ tipărite în Ardeal la porunca principilor ardelenĭ se arată anii domniei „craiului“ de pe atuncĭ.

[1]) Eră este cuvêntul latinesc *aera*, o formă pluralică a lui aes, avênd înțelesul de unitate fundamentală, în calculațiunea timpului. — Un cas analog de întrebuințare ca singular a unei forme pluralice în limba română avem în cuvêntul *iură*, care nu e decât plurarul substantivului latin ius (drept); iura decĭ însémnă atât cât „drepturĭ“.

---

cleștat cu mânile de gâtul ei, a strîns'o la peptul sĕu micuț și, cu ochiĭ înflăcărațĭ, din adêncul inimei lui de șépte anĭ a spus:

— Nu dau eu căprița mea!

Și așa l'a atins pe Jidan împrejurarea acésta, că a rupt sinetul (obligația) și a plecat.

De atuncĭ Tudorel îșĭ iubesce și mai mult căprița lui, și de bucuriă i-a legat cordică roșie între córne.

Astfel trecù vara. Iedul se făcù mărișor. El rodea tot ce găsia, încât nu mai rĕmăsese pom bun în ogradă.

Când venì iérna, ninsórea căḑù multă. Copacii se îndoiau sub greutatea ei. Din luncă crivățul sufla rece, aducênd câte-o frunḑă uscată până 'n geamurile căsuței tupilate, unde Tudorel se juca cu spuza unui foc de vreascurĭ.

Nóptea Tudorel se scula sperios și întreba, făcêndu-șĭ cruce:

— Mamă de ce vîjie vêntul prin horn?

Ér Stana îl strîngea lângă ea, îl săruta și-i spunea:

— Nu-i nimic, mamă, așa face vêntul.

Și Tudorel adormea ér.

Dér, într'o ḑi, capra n'a mai voit sĕ mănânce, nicĭ sĕ bea apă, ci sta culcată jos, cu ochiĭ ei galbenĭ, marĭ, marĭ, triștĭ, întunecațĭ de bólă.

Când a vĕḑut'o Tudorel, inima lui s'a strîns săgetată; s'a apropiat de capră mângăindu-o. Cu ajutorul mă-sei, a dus'o în casă, i-a așternut pae, ca sĕ nu-i fiă frig, dér tóte au fost degeaba, căcĭ a doua ḑi cu picióre le țapene, cu ochiĭ pe jumĕtate deschișĭ, capra sta nemișcată și rece.

Tudorel căḑù în genunchĭ și începù sĕ plângă, sĕ plângă în mânile lui micĭ, arse de sóre. Cu mare greu Stana l'a despărțit de căprița lui, pe care au îngropat'o lângă un șanț.

Dér Tudorel de atuncĭ n'a mai avut inimă în el și, décă-l vedeam trecênd pe la feréstră și-l întrebam ce are, el îmĭ spunea cu ochiĭ mijind în lacrimĭ:

— Căprița mea, a murit căprița mea!

Ér eu îl mângăiam, făgăduindu-i, că-i voiŭ cumpĕra la primăvară alta; el însĕ ofta și ḑicea:

— Nu vreau; eu vreau căprița mea!

Vedeam eu limpede, că sufletul curat al lui Tudorel e greu rănit, cum inima lui e arsă de durere.

Și au mers lucrurile tot așa: Tudorel slăbind pe fie-care ḑi, până 'n Ianuar, când căḑù la pat, cu cearcăne vinete la ochĭ, cu fața suptă și galbenă ca flórea de păpădie. El asuda și în asudarea lui suspina:

— Căprița mea! unde-i căprița mea?

Avea căldurĭ. Stana îșĭ frângea mânile la căpătâiul lui, îi ștergea fruntea de ânger mic îmbrobodită de sudóre rece; îi săruta obrajiĭ lui vestejițĭ de bólă, triștĭ ca o flóre de crâng uscată.

Când se mai liniștea, Tudorel deschidea ochiĭ lui marĭ, speriоșĭ; se uita în tótă casa, tulbure, ér Stana-i făcea cruce pe frunte, la încheeturĭ; îi lua mânile lui slabe i-le strîngea, le uda cu lacrimile ei eșite din desnădejdea adêncului sufletului ei de mamă. Tudorel se uita la icónă, la licărirea misteriósă a candelei; privirea blândă a Maicei Domnului îi mângăia durerea; atuncĭ o pânză roză îi lumina fața, apoi tremura și ḑicea:

— Căprița mea, căprița mea!

Stana cu sufletul pierdut i-a dat buruenĭ: ba a chiămat și pe baba Calița și i-a făcut de deochiŭ cu un cuțit, cu fire de mătură și cu o petică roșie, dér tóte au fost zădarnice, căcĭ într'o séră posomorîtă, viscolósă, sufletul nevinovat alui Tudorel s'a dus la ceriŭ, séu cine scie unde.

Ah, eu l'am vĕḑut cu pieptul lui slăbuț, întins pe lavița din casă, cu mânile încrucișate pe veciă, încins cu o curelușă, cu bocâncĭ în picióre.

Apoi l'au adus în cimiteriul înghețat sub un dîmb, unde la primăvară vor înflori plăpândele lăcrimióre, macii și cicórea albastră ca ochiĭ lui Tudorel; unde nalba se va înălța cu florile ei albe ca sufletul lui curat.

I-am pus la căpătâiŭ o piétră:

„Aicĭ se odihnesce Tudorel, născut la 1 Maiŭ 1890 și mort la 4 Februar 1898 pentru-c'a avut prea multă inimă“.

Sĕrmanul Tudorel! Acum când scriu aceste rêndurĭ în amintirea lui, par'că-i aud glasul dulce, subțire de argint, ḑicênd cu foc:

Nu dau eu căprița mea! Unde e căprița mea?

(„Noua Revistă rom.“) **S. Scriban.**

Pe timpul împĕraţilor Romanĭ anii erau însemnaţĭ după domnia împĕratului şi în parte şi după numele celor doi consulĭ ai anului. După ştergerea consulatului s'a introdus calculaţiunea după indicţionĭ, (anii de dare) adecă după câte un ciclu sĕu period de 15 anĭ, carĭ la început aveau valóre numai pentru încassarea dărilor.

In vechiul testament, aşa-déră la vechii Evrei aflăm diferite soiurĭ de Eră, între acestea şi Era dela facerea lumei, care a trecut apoi şi în biserica creştină deja de prin vécul al treilea după Christos. Isvórele vechiului testament, carĭ s'au folosit la stabilirea acestei Ere, nefiind însĕ destul de clare şi lămurite, nu s'a putut ajunge la întocmirea unei Ere sigure, căcĭ începênd dela Iulius Africanus, cel mai vechiŭ cronograf creştin, care a trăit pe la începutul sutei a treia după nascerea Mântuitorului, şi până în ḑiua de aḑĭ, s'a ajuns cu totul la vre-o două sute de hipotese.

Dintre aceste Ere dela facerea lumei cea mai însemnată este *Era bizantină* sĕu *Constantinopolitană*, introdusă în imperiul bizantin prin veacul al nouĕlea după Christos. Era acésta, care 'şĭ ia începutul cu anul 5509 înainte de Christos — anul sĕ începe cu 1 Septemvrie — a trecut dela Grecĭ la tóte popórele ortodocse ale orientului, unde s'a susţinut mai până bine de curênd. Ruşii au socotit după acéstă Eră până pe timpul lui Petru cel mare, ér Grecii de aḑĭ până la eliberarea lor de sub jugul turcesc. La noi Românii Era bizantină dela facerea lumei s'a susţinut mai până la sfirşitul veacului trecut, mai ales în biserică.

La început Eră obicĭnuită la creştinĭ a fost şi Era aşa numită *Diocleţiană* sĕu a Martirilor, ce se începea cu primul an al domniei împĕratului Diocleţian, sub care s'au început persecuţiunile sĕu prigonirea creştinilor pe tótă linia.

Dintre Erele creştine însĕ aceea, care a devenit cu timpul comună tuturor popórelor creştine, este *Era nascerei Domnului Christos.* In biserica creştină încă de prin suta a cincea se socotea dela *întruparea Domnului* (ab incarnatione Domini.) Noua Eră s'a generalisat mai ales în apus prin călugărul *Dionysius Exiguus* († 556) care a trăit în veacul al şéselea. Nascerea lui Christos a pus'o Dionysius pe ḑiua de 25 Decemvrie, înţelegênd sub *Incarnatio* nu nascerea (nativitas), ci întruparea Domnului Christos sĕu pogorîrea Duhului sfânt asupra feciórei Maria. Domnia lui Carol cel mare încă a contribuit mult la rĕspândirea erei dionisice.

Se scie însĕ, că era Nascerii Domnului, aşa precum a stabilit'o călugărul Dionisie, nu este esactă, deórece el nascerea lui Christos a pus'o greşit în anul 753 după întemeierea Romei, aşadéră cu cel puţin 4—5 anĭ mai târḑiu, decât cum s'a întêmplat, deórece după Matei, 2, 1, sqq; 2, 22; Luca 1, 5 Domnul Christos s'a născut pe timpul domniei lui Herodes (*Irod*), despre care se scie că a murit cu puţin înainte de Pascile Evreescĭ din anul 750 după întemeiarea Romei. Ca dat al nascerei lui Christos prin urmare s'a stabilit de învĕţaţii vremurilor nóstre alţĭ anĭ: Petav admite anul 749, astronomul Keppler a. 748, ér Sanclemente a. 747 după zidirea cetăţii Roma.

Orĭ-cum ar fi însĕ, cu tóte că *epoca* erei creştine stabilite de călugărui Dionisie — căcĭ *epocă* sĕ numesce în graiul scienţific anul, cu care sĕ începe Era, — e greşit calculată, Era nascerei Domnului adoptată odată de tóte popórele creştine are valórea superióră, tocmai pentru-că este unitară şi generală *(aera vulgaris)*, şi în sfêrşit şi pentru aceea, pentru-că nicĭ chiar învĕţaţii nu sĕ pot înţelege cu toţii asupra anului nascerei Mântuitorului.

Călindarul sĕ mai póte schimba. Aşa biserica ortodocsă póte adopta călindarul gregorian al bisericei catolice; o Eră însĕ — fiă şi greşită, — întrebuinţată de atâţia marĭ de anĭ de toţĭ Creştinii, biserica nicĭ când nu o va schimba; şi aşa şi anul în care vom întra cu ajutorul Domnului în curênd, va fi între tóte împrejurările şi pentru tóte timpurile tot anul 1901 dela nascerea Mântuitorului.

Era dela nascerea lui Christos la scriitorii noştri încă este veche, căcĭ o aflăm parelel întrebuinţată cu Era dela facerea lumei deja în tipăriturile diaconului Coresi; aşa cetim d. e. în Sbornicul slavonesc tipărit de Coresi în Sebeşul-săsesc în 1580 următorul dat al tipăririi: S'a sfêrşit acéstă sfântă şi dumneḑeéscă carte, numită Sbornic, dela facerea lumei în anul 7088, ér dela Nascerea lui Christos 1580, cercul sórelui 4, al lunei 1.

N. Sulică.

Obiceiurĭ rele.

(Note din viéţa ţĕrănéscă.)

Orĭ cine a petrecut cât-va timp la ţĕră, în mijlocul sătênului, chiar fără sĕ vré i-s'a presentat dese-orĭ ocasiunea de a observa, obiceiul ce-l au ţĕranii de a lăsa sĕ bea, din cofele cu apă, pe orĭ-cine ar întêlni în cale: cunoscut sĕu necunoscut, din satul lui sĕu de airea. Şi mai ales când stăpâna cofelor e „juna Rodică“, fără sete chiar mulţĭ vor dori sĕ bea, şi liberĭ sunt.

Faptul acesta deşi arată un sentiment de bună-voinţă, deşi pare a reflecta o notă distinctă în caracterul ţĕranului român; totuşĭ după spusele igieniştilor, bine ar fi décă ar fi mai puţin binevoitor, când e vorba de a-şĭ face rĕu, orĭ sĕ facă rĕu altuia.

In adevĕr cine póte sĕ-l asigure, că cel care a beut din cofă—drept mulţămire — n'a lăsat în apă, — care e un mediu favorabil transmiterei bacteriilor — microbii vre-unei grósnice bóle, sĕu din contră, odată cu satisfacerea acestei trebuinţe naturale, n'a căpĕtat „o moşie“, care mai curênd sĕu mai târḑiu, sĕ-l aducă în acea stare, în cât ultimul léc, sĕ-l prevadă într'o sapă şi-o lopată“.

Étă câte-va casurĭ, ce le amintesce un binevoitor al poporului în revista populară „Albina“ din Bucurescĭ.

Intr'un sat, copiii erau bolnavĭ de anghină difterică. O femeie, mamă a trei copii, tustrei bolnavĭ, venia cu cofele pline cu apă. Pe drum e întêmpinată de un om cam în vêrstă şi un copilaş, care cere sĕ bea şi ea le dă. Orĭ cine-şĭ póte închipui, că copilul acesta a căpĕtat şi el anghină.

Fără a mai întra în amĕnunte, voi trece la nunta ţĕrănéscă, unde pe lângă cânt şi joc, plosca nu lipsesce. De datoria nunului mare, se scie că este sĕ umble printre nuntaşĭ îmbiindu i, ca sĕ ureze viéţă lungă şi fericită tinerilor, numai când are „drăgălaşa ploscă“ în mână. Şi décă ne închipuim că la o nuntă ţĕrănéscă, ar veni, nu după cum ḑice poetul:

„Din munţĭ şi văi, de peste ţĕrĭ
Din larg cuprins de multe mărĭ
Nuntaşĭ din nouĕ-ḑecĭ de ţĕrĭ“,

ci numai din câte-va sate din imprejurimĭ şi totuşĭ ar trebui sĕ ne înspăimântăm!

Cine póte tăgădui óre, că printre nuntaşĭ nu sĕ găsesc mulţĭ ofticoşĭ sĕu atinşĭ de alte bóle molipsitóre?

Halal cinste!

Fie-căruia, cred că îi este prea cunoscut faptul, că la masa ţĕranului nu se găsesce decât o singură strachină, pusă la mijlocul mesei, din care mănâncă toţĭ cu lingurele, carĭ adesea-s mai puţine decât numĕrul mesenilor.

Lucrul e rĕu, căcĭ multe bóle rele se pot trece dela unul la altul.

Rĕu este şi obiceiul de a se săruta în gură, căcĭ gura e un fel de magazie de microbĭ, unde se găsesc microbii tuturor bólelor!

In legătură cu acésta, obiceiul de a sĕruta mâna chiar, nu e bun. Un d-n dr. vorbesce pe larg despre urmările acestui obiceiŭ, conchiḑênd că ar fi bine numai sĕ ḑicem, nu însĕ sĕ făptuim ḑisele.

E de observat apoi obiceiul ce-l au mamele de a mesteca alimentele micului copilaş, care în lipsa dinţilor n'ar trebui hrănit de cât cu lapte, primul aliment pentru noul născut. Că faptul hrănirii copilului cu alte alimente, în afară de lapte, mai înainte de vremea anumită, e dăunator sănĕtăţii copilului, las celor în drept sĕ vorbéscă, căcĭ vor fi ascultaţĭ mai cu credinţă şi credinţa dă puterea.

In trécăt pot spune numai că, odată cu alimentele mestecate, mama introduce în organismul fraged al micului ei copil, o sumă de microbĭ de care gura sa abundă, carĭ nu pot de cât sĕ dobóre mica fiinţă.

Obiceiul de a scuipa pe jos, cât şi contrarul de a înghiţi saliva destul de frequent mai ales la oraş — sunt de natură vrednică de criticat.

In casul întâiŭ scuipând pe jos microbii diferitelor bóle, în special ai tuberculósei, fiind daţĭ afară, nu după mult timp se ridică plutind în aerul pe care-l respirăm.

In casul al doilea, după cum ne asigură doctorii, saliva şi alte materii stricate ale gurei, înghiţite vatĕmă stomacul, care nu ne mai póte hrăni bine, şi decĭ slăbim; fiind slabĭ, bólele uşor se pot împrieteni cu noi.

S'a întêmplat, că o „jigodie“ sĕu „turbare de câne“ — ca sĕ mĕ servesc de propria-i espresie — sĕ bea din cofa cu apă a sătênului nostru. In acest caz ce face el? cred că sciţĭ: varsă puţină apă jos şi apoi bea.

Ce obiceiŭ póte fi óre mai periculos ca acesta, când e bine constatat faptul, că multe bóle le contractéză omul dela animalele inconjurătóre şi în special dela cânĭ şi pisicĭ! E destul sĕ fi căḑut în apă numai câte-va picăturĭ din balele unui câne turbat — atâta numai că bolnavii de turbare au oróre de apă — pentru-ca sĕ fiă în stare a infecta pe cel care beuse.

Casurĭ se întêmplă adesea: i-a venit aşa... din apă... d-le, vai de noi, ḑice ţĕranul ridicând din umerĭ.

Obiceiul de a-şĭ depune materiile devenite în urmă vătĕmătóre corpului, pe la spatele casei, prin grădinĭ sĕu prin şanţurĭ, e dăunător sănĕtăţiii.

Aceste materii, carĭ conţin adesea germenele unei finţe vii, pulverisându-se sunt luate de vênt şi depuse pe legumele cu carĭ se hrănesc sĕu sunt luate de curentul apelor, carĭ de multe orĭ câte puţin se scurg în fântânile de unde iau ei apă.

Chiar şi din punctul de vedere moral lipsa latrinelor, însémnă un regres.

Mĕ opresc, de-ocamdată la acest câte-va pilde de obiceiurĭ rele, carĭ au consecinţe funeste pentru vigórea şi vitalitatea claselor muncitóre.

„Călindarul Plugarului“

pe anul comun 1901,

se póte procură dela Tipografia A Mureşianu din Braşov.

„Călindarul Plugarului“ întră în anul al IX-lea, cuprinḑênd: In *partea calendaristică*: Cronologia anului 1901, Regentul anului; Sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătóre; Calculul sĕrbătorilor mai marĭ; Posturi etc. Urméză partea strict calendaristică cele 12 lunĭ ale anului cu sfaturĭ pentru plugarĭ şi semnele de timp după calendarul de 100 de anĭ.

Urméză Genealogia domnitorilor; Tabele telegramelor şi postale; Competinţe de timbru şi taxe; Scala timbrelor; apoi Tĕrgurile din Ardeal, Bănat şi Ţéra unguréscă după datele oficióse îndreptate şi publicate de ministrul de comerciŭ.

In *partea literară* se găsesc bucăţi alese: Cântec (poesiă de G. Coşbuc); Ostaşilor Românĭ (P. Dulfu); Dorobanţul (G. Coşbuc); Crainicul primăverei (Sân-Petreanul); Testamentul lui Moş-Cârlig, schiţă de I. C. Panţu; o frumósă Poveste de pe vremea când Mântuitorul Christos umbla pe pămênt; Cuvinte înţelepte ş. a.

In *partea economică*: Lucrarea pămĕntului; Crescerea vitelor; Hrana vitelor; Grijile de avut la hrănirea vitelor; Hrana ţĕranului şi crescerea caprelor; Puterea de nutrire a pómelor.

Economia casnică: Prăsirea curcilor; Clocirea şi crescerea puilor de găină; Conservarea ouĕlor. Urméză felurite *poveţe* tot din sfera economiei casnice.

In fine o interesantă istorisire despre Ciudăţeniile trăsnetului.

De astă-dată „Călindarul Plugarului“ cuprinde ilustraţiunile: edificiul gimnasiului român din Braşov şi sala festivă a acestui gimnasiu.

Călindarul costă **25** crucerĭ sĕu **50** banĭ esemplarul, (+ 5 banĭ porto postal). **Vênḑĕtorilor se dă rabat cuvenit.**

MULTE ŞI DE TÓTE.

12 regulĭ ale sănĕtăţiĭ.

Medicul de odinióră al cancelarului Bismark dă următórele regule higienice, pe care le avé în vedere des şi faţă de pacientul sĕu Bismark:

1) Grijiţĭ ca corpul vostru sĕ fiă sănĕtos, capabil la muncă şi la distracţiă, dér nu faceţĭ esces nicĭ la muncă, nicĭ la distracţiă.

2) Nu vĕ spăriaţĭ de un mic esces, dér păziţi-vĕ a vĕ deda cu el.

3) Feriţi-vĕ de a lucra tot după un şablon.

4) Fiţĭ curagioşĭ şi lăpĕdaţĭ temerile.

5) Nu vĕ fiă frică de aşa numiţii inimicĭ esternĭ, dér înarmaţi-vĕ corpul în contra influenţei lor.

6) Cu deosebire păziţi-ve de greşelele proprii.

7) Nu credeţĭ, că sănĕtatea sĕu vindecarea o puteţĭ avé ca un cadou, ci siliţi-vĕ a-le merita prin muncă.

8) Ajutaţĭ dér medicului în munca sa, ca şi el sĕ vĕ pótă ajuta.

9) Nu uitaţĭ, că mai mult atêrnă de la voi, ca munca medicului sĕ aibă bun resultat.

10. Feriţi-vĕ de a contracta (a vĕ face) obiceiurĭ.

11) Nisuiţĭ spre armonia trupéscă şi sufletéscă.

12) Invĕţaţĭ a vĕ cunósce, a vĕ judeca şi a vĕ disciplina pe voi înşi-vĕ.

*

In focul pocăinței.

Era în postul mare. Țĕranii se spo-
…eau, ca de obiceiŭ.

Un țeran își înșiră păcatele.

— Apoi de, părinte, de furat nu-ĭ …! Dér ui-te ce.... am furat și dela …a Ta....

— Și ce-ai furat anume, fiule? — în… popa?

— Fên, Sfinția Ta.

Țăranii nu aveau fên; érna fusese …ă. Popa avea destul.

— Rĕu, fiule. Dér îțĭ pare rĕu de ce …urat?

— Rĕu, părinte.

— Și făgăduescĭ, că n'ai sĕ mai facĭ?

— Ecă, făgăduesc, părinte!...

Popa începe sĕ-ĭ citéscă deslegările, …ul tăcea sub patrafir. De-odată îĭ veni …ceva în minte.

— Dér bine, fiule, cât fên mi-ai fu-…

— Opt căpițe marĭ, părinte.

— Dér când focul lui D-deu?

— Când? Patru alaltă erĭ séră și două … și, déca vom trăi și ne-o ajută D-deu, am de gând sĕ le fur deséră.

…lendarul sĕptĕmânei.

…EMBRE. are 31 dile. ANDREA.

Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
31 Prc. 14 mii ucișĭ	13 Ilariu
1 **Anul nou sf. Vas.**	14 M. Felix
2 P. Silv. p. Roma	15 Maurus
3 Păr. Malachia	16 Marcellus
4 Ad. 70 Apostolĭ	17 Anton pust.
5 Sf. mr. Teop. T.	18 S. m. Prisca
6 † **Bot. D-lui Chris.**	19 Sara

…ețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 11 Ianuarie. 1901.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
H. L.	Grâul cel mai frumos	11	60
"	Grâu mijlociu . . .	11	20
"	Grâu mai slab . . .	10	80
"	Grâu amestecat . .	9	60
"	Săcară frumósă. . .	8	50
"	Săcară mijlociă. . .	8	—
"	Orz frumos	7	40
"	Orz mijlociu. . . .	6	90
"	Ovĕs frumos. . . .	5	50
"	Ovĕs mijlociu . . .	5	—
"	Cucuruz	7	40
"	Mălaiu (meiŭ) . . .	8	50
"	Mazăre.	17	40
"	Linte	22	60
"	Fasole	10	50
"	Sĕmênță de in . . .	24	—
"	Sĕmênță de cânepă .	8	70
"	Cartofĭ.	2	—
"	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	88
"	Carne de porc . . .	—	88
"	Carne de berbece. .	—	64
… kil.	Sĕu de vită próspĕt .	20	—
…00 "	Sĕu de vită topit . .	76	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Ianuarie. n. 1901.

…nta ung. de aur 4%.	117.15
…nta de corone ung. 4%. . . .	92.25
…pr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	120.—
… căil. fer. ung. înargint. 4½%	100.20
…. căil. fer. ung. de ost I. emis.	120.—
…nurĭ rurale ungare 4%	91 60
…nurĭ rurale croate-slavone . . .	92.75
…pr. ung. cu premii	166.75
…surĭ pentru reg. Tisei și Seghedin .	140.25
…nta de argint austr.	98.30
…nta de hârtie austr.	98.20
…nta de aur austr.	117.20
…surĭ din 1860.	136.75
…ții de-ale Băncei austro-ungară .	16 98
…ții de-ale Băncei ung. de credit.	668.—
…ții de-ale Băncei austr. de credit.	664.—
…apoleondorĭ.	19.14
…ărcĭ imperiale germane . . .	117.65
…ondon vista.	240.55
…ris vista	95.82½
…nte de corone austr. 4%	98.30
…te italiene	90.80

Cursul pieței Brașov.

Din 12 Ianuarie. 1901.

…nota rom.	Cump.	18.72	Vênd.	18.80
…român.	Cump.	18.—	Vênd.	18.10
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.—	Vênd.	19.12
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.75	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

☞ Domnii abonenți, carĭ încă nu și-au reînoit abonamentul cu 1 Ianuarie st. v., sĕ binevoiéscă a-l reînoi neamânat, ca sĕ nu li-se întrerupă regulata espedare a diarului.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Bursa de Bucuresci

din 10 Ian. 1901.

Valorĭ	Dobêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct	89.—
" " Impr. 1892 . . .	5 "	Ian.-Iul.	88.—
" " din 1893 . . .	5 "	" "	88.—
" " 1894 int. 6 mil. .	5 "	Apr.-Oct.	—.—
" " Impr. de 32½ mil.	4 "	Ian.-Iul.	75.½
" " Impr. de 50 mil. .	4 "	" "	74.½
" " Impr. de 274 m. 1890	4 "	" "	75.—
" " Impr. de 45 m. 1891	4 "	" "	75.—
" " Im. de 120 mil. 1894	4 "	" "	75.—
" " Impr de 90 mil. 1896	4 "	" "	75.¾
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6 "	Mai-Nov.	75 ¾
" Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	—.—
" comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
" " " din 1884	5 "	Mai-Nov	—.—
" " " din 1888	5 "	Iun.-Dec.	—.—
" " " din 1890	5 "	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5 "	Ian.-Iul.	91.³
Scris. fonciare rurale din 1890	4 "	" "	74.⅜
" " urbane Bucuresc	5 "	" "	77.¼
" " " Iașĭ . .	5 "	" "	78.—
Oblig. Soc. de basalt artificialĭ	6 "	" "	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	—.—
Banca Nation. ult. div. 85.—	500	intr. v.	2320
Banca agricolă	500	150 v.	292.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	201,—
Naționala de asig. ult. div. lei 43	200	" "	386.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	" "	387.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	" "	—.—
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	" "	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult. 4 lei	100	" "	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	— —
" " " " 2 em. u. d. 0	1000	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	" "	—.—
„Bistrița“ soc. p. f. hârtii 30 l.	1000	" "	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	" "	—.—
20 francĭ aur	—	" "	—.—
Fabricile Unite de gazóse. . .	12	" "	70.—

Scompturĭ:

Banca naț. a Rom.	8%	Paris	3%
Avansurĭ pe efecte	9 "	Petersburg . .	6%
Casa de depunerĭ	12 "	Berlin	5%
Londra	3 "	Belgia	4%
Viena	4½	Elveția	5%

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 10 Ian. 1901

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilograme dela	până la
Grâu Bănățenesc . . .	80	7.85	7.95
Grâu dela Tisa	80	7.85	7.90
Grâu de Pesta	80	7.70	7.85
Grâu de Alba regală . .	80	.—	.—
Grâu de Bácska	80	.—	.—
Grâu unguresc de nord .	80	.—	.—
Grâu românesc	80	— —	.—

Seminţe vechĭ orĭ nouĕ	Soiul	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilograme dela	până la
Sĕcara . . .		70—72	7.—	7.70
Orz	nutreț. .	60—62	6.85	7.—
Orz	de rachiu	62—64	6.—	6.10
Orz	de bere .	64—66	5.70	6.—
Ovĕs . . .		———	.—	.—
Cucuruz . .	bănățén .	75	.—	.—
Cucuruz . .	alt soiu .	73	—.—	—.—
Cucuruz . .	" "			
Hirișcă . .			5.—	5.20

Producte div.	Soiul		Cursul dela	până
Săm. de trifoiŭ	Luțernă ungur.	Prețul per 100 de chilograme	—.—	—.—
"	" transilvană		—.—	—.—
"	" bănățénă		—.—	—.—
"	" roșiă . .		—.—	—.—
Ulei de rapiță	rafinat duplu .		— —	—.—
Ulei de in . .			—.—	—.—
Unsóre de porc	dela Pesta . .		51.50	52.—
" "	dela țéră . . .		—.—	—.—
Slanină . . .	svêntată . . .		40.50	41.—
Prune	din Bosnia . .		15.25	15.75
"			—.—	—.—
Lictar	Slavon și Serbia		18.25	18.50
"	din Serbia in s.		—.—	—.—
Nucĭ	slavon nou . .		—.—	—.—
Gogoșĭ . . .	sêrbesc . . .		—.—	—.—
"	din Ungaria . .		—.—	—.—
Miere	unguresci . . .		—.—	—.—
"	sêrbescĭ . . .		—.—	—.—
Céra	brut		—.—	—.—
Spirt	Drojdiuțe de s.		—.—	—.—

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureșianu.***

Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Lecțiunĭ de pian.

Se face cunoscut, că **cu începere dela 1 Februarie 1901 st. n.** o Dómnă absolventă a Conservatorului de musică din Bucuresci, va **începe în orașul nostru un**

Curs de pian,

după cerere de și teoria musicei.

Acéstă Dómnă prepară tot-deodată și pe cei ce doresc a depune la sfîrșitul anului școlar examenul de pian la Conservatorul din Bucurescĭ, spre a obținea un certificat valabil.

Inscrierile la acest curs se pot face în tóte dilele, între órele 2—4 d. a. în Strada Castelului 56, etagiul I, treptele din drépta.

1207.2—3.

Nr. **74**—1901.

PUBLICAȚIUNE.

Se provócă toți posesorii **de cânĭ**, de pe teritoriul orașului Brașov, ca *spre scopul conscrierei cânilor pe anul 1901*, se ia dela oficiul orășĕnesc de dare *până în 30 Ianuarie a. c.* în primire foile de însinuare și provĕdute cu datele recerute, sĕ le aștérnă aceluiaș oficiu, *cel mult până în 8 Februarie a. c.*

Pentru acei posesorĭ de cânĭ, carĭ nu pot scrie, se provĕd foile de însinuare, pe temeiul informațiunilor verbale, de către oficiul orășĕnesc de dare cu datele recerute.

Acei, carĭ în decursul anului ajung în posesiunea unui câne, sĕ îndatoréză, ca pe basa fóiei de însinuare sĕ arate în decursul de 3 dile oficiului orășĕnesc de dare, că posed câne.

Intrelăsarea însinuărei cânilor se pedepsesce, în sensul statutului de cânĭ, *cu pedépsă dela 1 corónă până la 100 cor., séu cu arestul corespundĕtor.*

Brașov, 3 Ianuarie 1901.

2—2(1212) *Oficiul de dare orășenesc.*

In Stupinele Brașovului, (Méhkert, Brassó), **se află de vêndare**

FÊN BUN.

Se vinde și pe așteptare. Informațiunĭ, la d-l capelan din Stupinĭ, **Ioan L. Maximilianu.**

3—10.1210.

O mașină de trierat,

cu vapor completă, 4 puteri de cai, sistem cu dințĭ la botuză **se vinde în Codlea.**

Amĕnunte la d-l Iohann Nieresch în Codlea, nr. 26. 1208.2—2.

A V I S.

Brânză próspĕtă de Liptau prima calitate,

Miere de fagur,

în fie-care di

Cârnățeĭ ferbințĭ cu hrean,

Unt próspĕt (Theebutter) din Lăptăria Centrală.

Cărnurĭ afumate escelente,

se capĕtă pe lângă un serviciu cu atențiune la

E. R. FERNENGEL

în Strada Hirscher, podul Bătușilor Nr. 2.

9—10.1150.

A V I S O.

De sf. serbătorĭ recomand **ciorapĭ** fórte bunĭ și ieftinĭ, **manușĭ**, — fabricat propriu — precum și **tricotagiurĭ**, **albiturĭ**, **cravate** etc.

Rogându-mĕ de o cercetare numĕrósă, sunt cu tótă stima

S. WILK

Deposit de impletiturĭ mechanice G. Foith

Têrgul pómelor 18.

1201,6—10.

Unt pentru Ceai

(Theebuter) 1140,11—

din Lăptăria Centrală Brașov,

sĕ capĕtă în fie-care di próspĕt

în prăvăliile mai de frunte de delicatese și coloniale, și în Lăptăria Centrală Brașov Str. de mijloc nr. 33.

Curs de croitorie

pentru Dómne și Domnișóre

se va începe la 1 Februarie 1901 st. n.

Instrucțiunea se va face după o metodă, care în timpul de față e recunoscută ca cea mai bună și sigură.

La acest curs vor putea lua parte atât Dómne, cât și Domnișóre. Se va instrui după trebuință în limba română, germană și maghiară.

Prețurile vor fi cât se póte de moderate.

La inscrierile acestui curs, amatórele se vor putea presenta chiar de acuma, până la 22 (9) Ianuarie 1901, în tóte dilele între órele 2—4 d. a. în **Strada Castelului nr. 56**, etagiul I, treptele din drépta.

După cerere tot acolo se găsesc programele și planul de învĕțămênt al sus numitului curs.

2—3,1207. OTILIA STEFĂNESCU.

Subsemnatul aduc la cunoscința publică, că **am deschis cu 1 Sept. a. c. un atelier cu salon** pentru

Croitorie civilă și militară

în piața roselor (sub Bucium) nr. 15.

Atelierul meu îl conduc cu calfe dintre cele mai esperte, care au învĕțat meseria acésta în cele mai bune ateliere din Budapesta.

Am și un deposit binișor asortat cu tot felul de materiĭ din branja acésta.

Practica mea de mai multĭ anĭ ca croitor în Viena, Bucurescĭ, Cluj ș. a. mĕ pune în plăcuta posiție de a puté esecuta solid și prompt orĭ-ce comandă mi-sar face în branja acésta, pe lângă condițiunile cele mai convenabile.

Deci mĕ rog de sprijinul și concursul binevoitor al onor. public amator.

11—12

Petru Pavel
croitor.

Hala de bere Schwehat.

Dejun de Zona.

Subscrisul îmĭ iau voie a aduce la cunoscința P. T. public, **că am luat asupa-mĭ în regie proprie**

fostul Restaurant a lui Gabel

nr. 2 în Têrgul boilor, (steua roșie) și piața mare nr. 2, și sau deschis în **1 Ianuarie 1901** cu

renumita bere SCHWEHAT păharu cu 9 cr.

Onoratul public va fi servit cu **mâncărĭ** bune și cu gust, pe lângă un serviciu prompt și cu atenție.

Mulțumind onoraților mei óspeți pentru încrederea ce mi-au dat până acuma, mă rog a sprijini și întreprinderea mea cea nouă.

Cu tótă stima

Rudolf Forkert,
Restaurateur.

3—3.1199

Dejun de Zona.

Hala de bere Schwehat.

Ciasornice de părete cu musică

este ultima novitate în fabricația ciasornicilor.

Aceste ciasornice în miniatură franțuzescĭ, are lungime de 69 cm. — Castenul este acurat ca desemnul, din lemn de nuc natural, lucit, cu sculpturĭ aurite, și la **fiăcare óră cântă** cele mai frumóse marșurĭ și piese de dans.

Prețul numai 9 fl.

Tot acelaș ciasornic fără musică, dar care bate jumĕtățile și órele întregi, numai 6 fl. 80 cr.

Se garantéză mersul acurat pe minută.

De óre-ce sunt adjustate fórte elegant, se póte considera ca o mobilă frumósă.

Se trimite numai cu rambursă.

Décă nu convine, se póte returna și se restitue bani, de aceea nu e nicĭ un risico.

— **Catalog ilustrat** despre lanțurĭ, inele, ciasornice etc. **gratis și franco.** —

JOSEF SPIERING,

VIENA, I. Bez. Postgasse nr. 2 K. 3—,10.

Fondată 1867. Fondată 1867.

Eredii L. HELMBOLD

(Proprietar: VICTOR HELMBOLD.)

Magazin mare de **giuvaere,** obiecte de aur, argint și ciasornice

Brasov,

Strada Mihail Weiss nr 24, (casa proprie).

Deposit mare:	Deposit mare:
de ciasornice elvețiane aur și argint, Metal, Nickel.	de giuvaere, obiecte de aur Inele de logodnă în diferite mărimĭ, greutate și forme fin lucrate.

Articole de tacămurĭ de argint.

ATELIER de REPARATURĬ.

Cumperare de obiecte vechĭ de aur, argint și petri scumpe.

1179,0—12

Este în interesul tuturor abonenților de a face propagandă pentru respândirea „Revistei ilustrate“. Cu cât numĕrul abonenților va fi mai mare, cu atât va apăré Revista mai bogat ilustrată și mai elegantă.

Abonamentul costă numai 2 corone pe un jumĕtate de an.

Cea mai acomodată **FOAIE BELETRISTICĂ** pentru stimab. Dómne preutese și învĕțătorese, precum și pentru gentilele D-sóre dela sate și pentru tot omul sciutor de carte este

REVISTA ILUSTRATĂ,

Foaie enciclopedică literară, ce apare de 2-orĭ la lună în Șoimuș, cu numerose ilustrațiunĭ, esecutate cele mai multe de cincografiĭ curțiĭ imperiale din Viena, și **costă pe un jumĕtate an numai dóue corone.**

Manuscritele și banii de prenumerațiune sunt de a se trimite la Administrația „Revistei ilustrate“ în **Șoimuș** *(Sajó-Solymos)* p. u. N.-Sajó.

Indispensabil și neîntrecut. Efect sigur.

Articol universal, Export în tóte țĕr

CHIEF-OFFICE 48. CRIXTON-ROAD. LONDON S. W

Cele mai sigure, mai bune și totă lumea lăudate și căutate lóce de casă de vindecare sunt

Balsamul A. Thierry farmaci

un **mijloc de vindecare** neajuns pentru bóle de pepĭ, pia **ficat, stomac,** și alte interne. Intrebuințat pe din afar

Mijloc de vindecare miraculos.

veritabil numai cel provĕdut cu marca colóre verde **Nonnens marke** înregistrată în tóte statele culturale, și cu capsuia tipărită firma: **Alle**

Producția anuală documentată 6 millione de sticle.

12 sticle micĭ sĕu 6 sticle duple trimise franco cu posta **4 corone.** — O sti prospect și insemnarea depourilor din tóte țĕrile lumei **5 corone 20 ban**

Trimiterea se face numai după primirea banilor.

Alifia-Centifolia A. Thierry numită Alifia miracu

mult cautată, renumită pentru efectele ei vindecătóre. Face operațiunĭ de p

Cu acésta salbă sau vindecat un caries învechit de 14 anĭ, declarat de rabil, de curênd și o bólă de rac învechit de 22 anĭ. Are efect antiseptic, durerile, vindecă ranele de tot felul, înmóie, disolvă, trage din rană orĭ-ce strein. — Un borcan costă **1 cor. 80 banĭ.** — Se trimite numai după pri banilor. La comande mai marĭ se dă mai ieftin. Se produce anual 1000.000 bo

Despre amendouĕ mijlócele de vindecare se póte vedea o archivă de at originale din tóte țĕrile lumei. — Atrag atențiunea a se feri de falsificate și a atențiune că borcanele se fie provĕdute cu firma: **Apotheke zum Schutzeng A. Thierry.** — Unde nu sunt depourĭ se nu se cumpere falsificate, ci se adr **comandele direct la**

Apotheker A. Thierry's Fabrik în Pregrada bei Rohitsch-Sauerbr

(Liferant des österr. k. k. Staatsbeamten-Verbandes.)

(**Contractor of the War-Office und the Admiralty, London.**)

Tipografia A. Mureșianu. Brașov.